

petrol-ış
Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası

İki aylık dergi
MAYIS 2007
SAYI: 23

Kadın

PETKİM'İN YAĞMALANMASINA SON!

**“Çalışmak iyi de, şartlar
daha düzgün olmalı”**

**Gebze Şubesi'nden
Petrol-İş'li Kadınlarla Söyleşi**

**Kadınlar
‘Kendi İşine’?**

**Betül Urhan “Sendikal Bilinç”
Köşesinde Yazdı...**

**Medya Kadınların
Büyütecisi Altında**

**Kadınların Medya İzleme Grubu
MEDİZ Kuruldu...**

İÇİNDEKİLER

Merhaba (3)

PETKİM için 1 Mayıs'ta Alanlardaydık (4)

8 Mart'ta Coşku, Dayanışma ve Kararlılık Vardı (6)

Petrol-İş Sendikası Bu Yıl 8 Mart'ı Novamed'li Grevci Kadınlarla Birlikte Kutladı

DÜNYA SENDİKALARINDAN

'Fırsat Eşitliği Yılı'nda Sendikalar Ne Yapmalı? (10)

Alman Kimya Sendikası'nın Kadın Dergisi, konuyla ilgili EMCEF

Başkan Yardımcılarından Jeanette van Dongen ile görüştü

Çalışmak İyi de, Şartlar Daha Düzgün Olmalı (12)

Gebze Şubesi'nden Cambro Özay Plastik ve Mecaplast İşyerlerinden
Petrol-İş'li Kadınlarla Söyleşi

Avrupa'nın Başarılı Sendikacısının Oğluna Mektupları (15)

Yaşar Seyman, Global Union tarafından Avrupa'nın Başarılı
Kadın Sendikacısı Seçildi

Kadının El Kitabında Yazılanlar (16)

Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin Kadınların Mevcut Yasalardaki Haklarını Belirten
Kitabıyla İlgili Proje Koordinatörü Esra Koç'la Görüşük

SENDİKAL BİLİNC

Kadınlar 'Kendi İşine'? (18)

Hazırlayan: Yard. Doç. Dr. Betül Urhan

Medya Kadınların Büyütecisi Altında (20)

Kadınların Medya İzleme Grubu Kuruldu

HAKLARIMIZ

Cinsiyet Ayrımcılığına İlişkin Yasal Düzenlemeler (22)

Hazırlayan: Petrol-İş Sendikası Hukuk Müşaviri Av. Serap Özdemir

JİNEKOLOĞUNUZ DİYOR KI...

Rahim Ağzı Kanserine Karşı Aşı Bulundu (23)

Hazırlayan: Dr. Selma Dönmez

TARİHTEN KADIN SESLERİ

Kadın Tarihine Türkiye'den Bakmak (24)

Hazırlayan: Doç. Dr. Serpil Çakır

SAĞLIK

Biliyorsunuz Sigara Öldürür:

Kötü Dosttan Ayrılmanın Belki de Tam Zamanı (26)

Emek Cephesinden Objektife Yansıyanlar (28)

Magnum Fotoğraf Ajansı İstanbul'daydı

Petrol-İş Şubelerinden 8 Mart Haberleri (30)

GÜZELLİK

Çok Yorgun Görünüyorsun (33)

EVET, MUTFAKTA BİRİLERİ VAR!

Sıcak Havalara 'Serin' Tarifler (34)

Hazırlayan: Selgin Zırhlı Kaplan

Merhaba

Yeni bir sayı ile tekrar karşınızdayız.

Mayıs'a girdik, ama biz 8 Mart haberlerini de kaçırmayalım dedik. İki aylık periyod bazen iki önemli günün çatışmasına neden olabiliyor.

8 Mart'ı sendikamız Novamed'de grevde olan kadın arkadaşlarımızla dayanışmak için Antalya'da kutladı. Geniş kapsamlı bir kutlama töreniydi. Novamed'li grevci kızlar kendi elleriyle süslemediler toplantı salonunu. Salon-da, çocuklarını yanlarına alıp gelen grevci kadınlar, Antalya'daki siyasi parti temsilcileri ve kadın hareketi temsilcileri vardı. Genel Başkanımız Mustafa Öztaşkın'ın açılış konuşması coşkulu alkışlarla kesildi. Törenin ayrıntılarını Selgin Zırlı Kaplan yazdı.

8 Mart'a ilişkin diğer şube etkinliklerini de yine sayfalarımızda görebilirsiniz.

1 Mayıs kadın, erkek tüm emekçiler için bir mücadele ve dayanışma günü, sendikamız bu yıl konfederasyonumuz Türk-İş'in aldığı kararlar gereğince İstanbul Kadıköy'de kutladı bu önemli günü. 1 Mayıs mitinglerinde PETKİM'in özelleştirilmesine karşı mücadelemizi ön plana çıkarttık. Konuyla ilgili haberi gündem sayfalarımızda bulabilirsiniz.

Sendikacı dostumuz Yaşar Seyman, Avrupa'nın Başarılı Kadın Sendikacısı ödülünü aldı. Haberi sayfalarımızda...

Medyada kadın hakları ihlallerini yakından izleyen bir grup var artık. MEDİZ, yani Kadınların Medya İzleme Grubu üyeleriyle sizler için görüştük...

Dünya Sendikaları bölümümüzde bu sayı Avrupa örgütümüz, Avrupa Maden Kimya ve Enerji Sendikaları Federasyonu'nun (EMCEF) başkan yardımcılarında Jeanette van Dongen ile bir söyleşi var. AB tarafından ilan edilen "Fırsat Eşitliği Yılı"nın sendikalara yansımalarını ele alan bu söyleşi, oldukça bilgilendirici.

Bu sayımızda, Gebze Şubesi'nde örgütlü kadın arkadaşlarımızı sayfalarımıza konuk ettik. Söyleşi uzun olduğu için ancak bir bölümünü yayımlıyoruz. Kendilerini görmeyen arkadaşlarımız üzülsünler, gelecek sayıda onlarla yaptığımız sohbet de sayfalarımıza yansımaya.

Kadınların yasalardan kaynaklanan bazı hakları var, ama ne yazık ki bu hakları pek çok kadın bilmiyor. Helsinki Yurttaşlar Derneği bu eksiklikten hareketle bir kitap, CD ve kaset hazırlamış. Proje koordinatörü Esra Koç'la yoğun işleri arasında bir söyleşi yaptık.

Betül Urhan hocamız bu kez son dönemlerde iyice yoğunlaşan kadın girişimciliği üzerine yazmış. Hangi türden istihdamın bize uygun olduğu konusunda önemli veriler sunuyor yazı.

Kadın tarihine Türkiye'den baktığımızda neler görüyoruz, tarih sayfalarında bu kez anneannelerimizin hikâyeleri var.

Rahim ağzı kanseri aşısı, kadınlar açısından çok önemli bir buluş, gelişmeyi jinekoloji sayfalarımızdan okuyabilirsiniz.

Geçtiğimiz günlerde emek tarihi açısından önemli bir fotoğraf sergisine tanıklık ettik. Dünyaca ünlü Magnum Fotoğraf Ajansı Türkiye'deydi. Sergiyi gezen Behice Çağlar arkadaşımız Petrol-İş'li kadınlar için yazdı.

Yemek sayfalarımız ve kültür sanat sayfalarımız yine keyifli haberler ve yeniliklerle dolu, yeni bir sayıda buluşmak ümidiyle hoşçakalın...

Tüm üyelerimizin geçmiş 1 Mayıs'ını kutluyor, özgür, eşit günler diliyoruz...

Bu sene Mayıs ayı hüznüydü bizim için. Petrol-İş eğitim uzmanlarından Süleyman Üstün hocamız, İstanbul Çapa Tıp Fakültesi Hastanesi'nde hayata gözlerini yumdu. Sendikamız değerli bir eğitimcisini, işçiler, emekçiler Süleyman Hocasını kaybetti... Tüm dostların başı sağolsun...

Petrol-İş Kadın Dergisi

Mayıs 2007 / Sayı 23

Petrol-İş Merkez Yönetim Kurulu
Mustafa Öztaşkın / Genel Başkan
Mustafa Çavdar / Genel Sekreter
Adnan Özcan / Genel Mali Sekreter
İsmet Yiğit / Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri
Mehmet Güray / Genel Yönetim Sekreteri

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası
adına sahibi:

Genel Başkan Mustafa Öztaşkın

Yazışları Müdürü
Mehmet Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni
Necla Akgökçe

Editörler
Necla Akgökçe, Selgin Zırlı Kaplan

Tasarım ve Uygulama
Selgin Zırlı Kaplan

İdare Yeri:
Altunizade Mah. Kuşbakışı Cad. No: 25 Altunizade
81180 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 474 98 70 (10 hat)
Faks: (0216) 474 98 67

Baskı:
Bileşim Matbaası
Bileşim Yayıncılık, Fuarlık ve Tan. Hiz. San. ve Tic. AŞ
Barbaros Cad. No: 11 4. Levent / İstanbul
Tel: 0212 324 44 43

Web Adresi: www.petrol-is.org.tr

e-posta: merkez@petrol-is.org.tr

Yerel Süreli Yayın
(Petrol-İş Dergisi'nin özel ekidir.)

Mayıs 2007'de basılmıştır.

PETKİM için 1 Mayıs'ta alanlardaydık...

Petrol-İş Sendikası İstanbul'da 1 Mayıs'ı Kadıköy'de kutladı. Sendikal hak ve özgürlükler için, yoksulluğa ve yolsuzluğa karşı mücadele için, PETKİM özelleştirilmesine karşı sesimizin daha yüksek çıkması için alanlardaydık.

1 Mayıs işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü. Sendikamız bu yıl 1 Mayıs'ta Kadıköy'deydi.

Dileğimiz bundan sonra bu tür ayrılıkların yaşanmaması, işçilerin birlik, mücadele ve dayanışma günü olarak kutlanması gereken 1 Mayıs bayramının birarada kutlanması. Çünkü biz an-

cak örgütlü olduğumuzda güçlü oluruz.

Örgütlenme hakkı, gelir dağılımı bozukluğu, yolsuzluklar, sendikal hak ve özgürlükler bu yılki emekçi bayramının genel eksenini oluşturuyordu.

Sendikamız açısından bu taleplerin yanı sıra, yıllardır mücadele verdiğimiz bir başka konu daha var: Özel-leştime.

Bu kez tasfiye etmeye çalıştıkları, sanayimizin i-tici gücünü oluşturan PET-KİM.

Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK), 8 Şubat 2007 tarihinde PETKİM'de yüzde 51'lik kamu payının blok satış yoluyla özelleştirilmesine ilişkin kararı verdi. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB), 16 Mart 2007 tarihinde verdiği ilanlarda

ise PETKİM'in yüzde 51 oranındaki kamu payının blok satış yoluyla satılacağını duyurdu.

Sendikamız ÖYK'nın verdiği satış kararının durdurulması için Danıştay 13. Dairesi'nde dava açtı.

AKP hükümeti, programındaki tüm özelleştirmeleri seçim sonrasına erteledi ama PETKİM'in yüzde 51'lik kamu payı satılıyor.

Türkiye dünyanın 5. büyük petrokimya pazarıdır. Hükümetin gözden çıkardığı PETKİM’de yılda 2.2 milyon ton üretim yapılıyor. Kuruluşun cirosu 1.6 milyar dolar civarında. 41 milyon dolar da kâr ediyor. 3.596 kişiye istihdam olanağı sağlanıyor buralarda. Onların eşleri, çocukları, anne ve babaları var. PETKİM’in 5 yılda ülke ekonomisine katkısı ise 1.4 milyar dolar civarında. Ve AB standartlarında ürün kalitesiyle dünya pazarlarıyla rekabet ediyor.

PETKİM’in son derece gelişkin alt yapı olanakları, 14 adet ana üretim fabrikası, 8 adet yardımcı işletme, arazileri, rıhtım ve iskeleleri var.

Halkımızın birikimiyle yaratılan bu servet, iktidarın satış hırsına kurban ediliyor. 16 Mart 2007 tarihinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı’nın yayınladığı ihale ilanında sektörel deneyim, uzmanlaşma gibi kriterler getirilmemiş. Talip olan firmalardan da ancak finansal kriterler bekleniyor.

PETKİM ve ona bağlı değerler de diğer özelleştirilen kuruluşlar gibi üretimi bilmeyen firmaların elinde ziyan edilecek. Bu satıştan ayrıca Anadolu’ya yayılmış binlerce plastik üreticisi de zarar görecektir onlar da üretimden çekilecek

PETKİM hisselerinin yüzde 9’u yabancı yatırımcıların elinde. Ülkemizde petrokimya sektöründeki yerli özel şirketler, ihale ilanındaki yetersiz düşük kriterleri bile karşılamıyorlar. Bu koşullarda kuruluşun yabancı sermayeye gideceğini söylemek kahinlik değildir.

PETKİM kamuda kalmalı

Sendikamız PETKİM kamuda kalmalıdır, diyor. Çünkü PETKİM’in kamuda kalması yatırımların güvencesidir. PETKİM 437 milyon dolar harcamayarak dev yatırım hamlesi yaptı ve kendi kaynaklarıyla modernizasyonu gerçekleştirdi. Başka hangi kuruluş bunu başarabilir? Böyle bir kurum

nasıl satılır, heder edilir?

Türkiye’nin yeni petrokimya tesislerine ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaç ancak kamu eliyle PETKİM öncülüğünde karşılanabilir.

Evet, 1 Mayıs 1881 yılında yarım milyon işçiyi temsilen kurulan Örgütlü Meslek ve Emek Birlikleri Federasyonu “8 saatlik iş günü” mücadelesini ülke geneline yaymak ve işçilerin kararlılıklarını göstermek amacıyla mücadeleyi yükseltti.

ABD’nin Şikago kentinde 40 bin tekstil işçisinin gerçekleştirdiği eylem kanla bastırıldı. Aynı kentte, bir fabrikada 8 saatlik işgünü için greve çıkan 1400 işçi işten atıldı. Aynı tarihlerde greve çıkanlara ateş açıldı ve dört işçi yaşamını yitirdi.

1 Mayıs emekçilerin verdikleri mücadeleleri hatırlamak ve geçmiş yanlışlardan ders almak için de fırsat sunuyor bizlere.

Kocaeli, Yarımca, Gebze, İstanbul 1 No’lu ve İstanbul 2 No’lu Şubelerimizde örgütlü olan üyelerimiz, Kadıköy’de neo-liberal politikalara, özelleştirmelere ve PETKİM’in özelleştirilmesine karşı mücadelemizi ön plana alan pankart ve dövizler taşıdılar. Daha sonra halaylar çekildi, türküler söylendi.

1 Mayıs Aliağa’da da coşkulu bir biçimde kutlandı. PETKİM’de sabah işe gelen işçiler A kapısı önünde toplandılar. O gün işe değil, davul zurna eşliğinde çekilen halaylarla önce Aliağa Şubesi’ne sonra da meydana gittiler. Demokrasi Platformu bileşenleri ile birlikte yapılan mitingte ‘PETKİM’de üretimin meşalesi sönmeyecek’ vurgusu vardı. Ayrıca İzmir, Mersin, Samsun, Adana ve Batman’da yapılan miting ve kutlamalara da şubelerimiz etkin bir biçimde katıldılar.

1 Mayıs’ta alanlar bizimdi, emekçiler yalnızca bir araya gelebildikleri zaman güçlü olabilirler.

Petrol-İş Bu Yıl 8 Mart'ı Novamed'li Grevci Kadınlarla Birlikte Kutladı

8 Mart'ta coşku, dayanışma ve kararlılık vardı

Bu yıl, 8 Mart'ta Petrol-İş Sendikası olarak Antalya Serbest Bölgesi'nde Novamed işyerinde grevdeki kadın üyelerimizle birlikteydik. Günün anlamına uygun bir şekilde kutlanması için herkes tüm emeğini ve çabasını sergiledi.

SELGİN ZIRHLI KAPLAN

Petrol-İş Sendikası olarak bu yıl 8 Mart'ta Antalya'da Novamed grevcisi kadınlarla birlikteydik.

Petrol-İş Kadın Dergisi ekibi olarak hazırlıkların tamamlanmasına yardımcı olabilmek amacıyla birkaç gün öncesinden Antalya'ya gittik.

Etkinliğin yapılacağı salonun duvarlarını süsleyecek dövizler ve sloganlar Novamed'li kadınların emeğiyle hazırlandı. Her yer 8 Mart afişleri, dövizler ve pankartlarla donatıldı. Antalya temsilciliğinden arkadaşların özverili çalışmaları sayesinde etkinliğin duyurusu başarıyla gerçekleşti.

Etkinliğin sunuculuğunu üstlenen **Devrim Aşkın Karasoy**, "Değerli konuklarımız, 8 Mart, dünya emekçi kadınlarının şanlı gününde New York'lu dokuma işçisi kadınların Novamed'li emekçi kadınlara bıraktığı onurlu mücadeleyi mirasın kucaklamamızın bilinci ve kararlılığıyla, burada bize omuz veren tüm dostlarımızı yürekten kucaklıyoruz. Hoş geldiniz!" diyerek etkinliğin startını verdi.

Ardından söz alan Petrol-İş Sendikası Mersin Şube Başkanı **Adil Alaybeyoğlu**, yurtdışı ve yurtiçindeki sendikalardan gelen dayanışma ve kutlama mesajlarını okuduktan sonra açılış konuşmasını yapmak

üzere sözü Genel Başkan **Mustafa Öztaşkın**'a bıraktı.

Genel Başkan **Mustafa Öztaşkın**, konuşmasına şu sözlerle başladı: "Petrol-İş Sendikası olarak kadınlar için bir mücadele ve dayanışma günü olan 8 Mart'ı, bu yıl Novamed'de grevde olan 82 kadın üyemizin sesini daha geniş kitlelere duyurmamak amacıyla Antalya'da kutluyoruz.

Toplumda erkekler ve kadınlar olarak var oluyoruz ama yaratılan değerlere, eğitim, sağlık, iş gibi olanaklara ulaşma açısından ne yazık ki kadınlar erkeklerle eşit durumda değiller. ... Kadınların kötü çalışma koşullarından kurtulmalarının yolu sendikalara üye olup örgütlü mücadele vermelerinden geçiyor. Fakat

sırtlarına binen ikili yük bunu engelliyor."

Daha sonra sendikalarda kadınların durumuna da değinen **Öztaşkın**, Petrol-İş'in kadınlarla ilişkin görüşlerini de içeren şu sözlerle devam etti konuşmasına: "... Ancak bünyelerine kadın işçileri katma konusunda sendikaların da özel çaba sarf etmeleri gerekiyor. Kadınları sendikaya üye yaparken sendika üyeliğine karar vermede ailesi de bir faktör olduğu için bir yerde ailesiyle birlikte örgütlenmeyi hedefleyen bir sendikal strateji izlenmeli, Novamed'de olduğu gibi grev de aileleriyle birlikte olmalıdır." Petrol-İş Kadın Dergisi'nin etkinliklerini, kampanyalarını ve çıkışı amacını hatırlattıktan sonra Novamed grevinin öyküsüne geçen **Öztaşkın**, konuş-

masını şu sözlerle tamamladı: "Novamed direnişi sendikamızın onur direnişidir. Tüm olanaklarımızı kullanarak bu direnişin başarılı olması için çalıştık, çalışacağız. Haklı mücadelemizde bizlerle birlikte olan, seslerini sesimize katan tüm dostlarımıza teşekkür ediyoruz..."

Açılış konuşmasından sonra Petrol-İş Kadın Dergisi adına söz alan **Selgin Zırhlı Kaplan**, 8 Mart'ın tarihçesini anlattı, ardından hazırladığı **Novamed'li Kadınlar Direnişte** isimli slayt gösterisini sundu.

Slayt gösterisiyle salonda oluşan coşkulu ve duygulu anlardan sonra, **Özlem Kılınç**, Novamed grevi üzerine yazdığı **Emek Gözcüsü** adlı şiirini okudu.

Etkinliğimizin ikinci bölümünde

"Novamed Örneğinden Hareketle Küreselleşen Dünyada Kadın Emeği ve Sorunlar" başlıklı panele geçildi. Panel iki oturumdan oluşuyordu. **Selgin Zırlı Kaplan**'ın yönettiği ve Novamed'li kadın işçilerden Derya Tuna, Nazlı Kaplan, Selda Yıldırım, Neziha Bal, Neslihan Mercanoğlu, Dudu Piral, Belgin Özbarhar'ın katıldığı **"Novamed'li Kadınlar Anlatıyor"** adlı **birinci oturumda**, Novamed işyerinde yaşananlar, sendikalaşma ve grev mücadelesi, doğrudan yaşayanların kendi ağzlarından dinlendi. İlk turda, Novamed'li kadınlar kendilerini tanıtarak greve neden katıldıklarını anlattılar.

Selda Yıldırım

"3 yıldır Novamed'te çalışıyorum. Novamed'te bir iş garantimiz yok. Birçok sorunlar yaşıyorduk, mesela arkadaşlarımızla iletişimimiz kopuktu, şahsım adına çok baskı yaşamadım. Biz grup olarak eski bir grubuz, bilgili olduğumuzdan dolayı çok fazla baskıya uğramadık. Greve katılma sebebim maddi açıdan değil, hepimizin toplu olarak bir sözleşme altında bulunmamız gereğinden dolayı. Birlik beraberlik olmalı diye düşünüyorum."

Dudu Piral

"4 yıl 8 ay Novamed'te çalıştım. Buraya toplu olarak sendikaya girme amacıyla bir birlik ve beraberlik oluştu. Hep beraber

hareket etmemiz gerekiyordu. Çünkü bu şekilde işverene karşı ayakta durabiliyorsunuz. ... Yasal bir sözleşmemizin olması en büyük hakkımız."

Neslihan Mercanoğlu

"7 yıldır Novamed'e emek verdim. Baskılara en çok maruz kalanlardan biri benim. Şu anda burada onların yaptıklarını anlatmak beni çok üzüyor, ama biraz da olsa artık yüzlerinin kızarmasını istiyorum. İşyerine daha ilk girdiğim günlerde acemi olarak tabii ki herkes gibi bilmediğim şeyler vardı. Şeflerimden biri üzerime sandalye fırlattı. ... Halbuki ilk yaptığım işti, bana tek başıma yaptırıldılar. Zaman geçtikte belimde bazı arızalar oluşmaya başladı. ... Doktorlar ne olduğunu anlamadılar, tıp fakültesine sevkettiler. Orada etimle kemiğinin birbirinden ayrıldığını söylediler. Her gün koluma etimle kemiğimin arasına iğnelerle sıvılar yedim. İşyerime, bu işten dolayı bu hale geldiğimi anlattığım halde, "madem bu haldesin, maa-lesef seni çalıştıramayacağız" dediler. Eğer ben bu işyerine verdiğim emeklerin karşılığını alamayacaksam, elimden geleni ardıma koymayacağım dedim. Ve halen de yapacağımıza inanıyorum."

Derya Tuna

"7 yıldır Novamed'te çalışıyorum, ilk giren grupta 31. kişiyim. Birçok şeyler yaşadım orada, ilk olarak sigara içiyorum diye bir dolu hakaretler gördüm, rahatsızlandığım zaman hakaret gördüm, o kadar çok şey yaşadım ki 7 yıl boyunca... "Sen kimsin" dedikleri oldu, yüz selci geçirdim, lavaboda iki şef sıkıştırdı beni, "sen nasıl Novamed'in adını karalarsın" diye... Sağlığımı tehdit ediyorlar, farkında değil. Birçok şey yaşadım, onun için sendikadayım. Gururum ve onurumla sonuna kadar gideceğim, bu işi başarana kadar. Bütün arkadaşlar eleleyiz, hep beraber, sonunda da başaracağımıza inanıyorum..."

Nazlı Kaplan

"Yaklaşık 5 yıldan beri Novamed'te çalışıyorum. Benim ilk zamanlar bir sorunum yoktu, ama sendikaya girdiğim an yukarıya çağırdılar, birbuçuk

saat ifade verdim, sorguya çektiler "ne yapmaya çalışıyorsun, neden üye oluyorsun" diye... Ama ben bu işi sonuçlandıracağımıza inanıyorum. İnşallah sonucu güzel olacak diyorum..."

Neziha Bal

"Kadın gibi çalışmak, insan gibi çalışmak ve çalıştığımızın karşılığını almak istiyoruz. ... Amacımız sadece sendikalı olmak ve bütün haklarımızın güvence altında olması. Bunun için sözleşme imzalamak istedik. Ama sizlerin de bildiği gibi, patronlarımızın inadından dolayı bir türlü sözleşmemizi imzalamadık. Ve bizi zorla greve çıkarttılar. Biz greve çıkmak istemedik, onlar bizi greve çıkarttılar. Ama biz bu grevi sonuna kadar sürdüreceğiz. Ne şartlar altında olursa olsun, sonuna kadar gidilecek. Bu grev zaferle sonuçlanacak, çünkü çok şey istemiyoruz, sadece hakkımızı istiyoruz! Alınımızın terini, emeğimizin karşılığını istiyoruz! İnsan gibi çalışmak, insan gibi muamele görmek istiyoruz!"

Çok şey istemiyoruz, dudak uçuklatacak paralar istemiyoruz, yan gelip yatacağımız bir işyeri de istemiyoruz, sadece geleceğimizin ve haklarımızın güvence altında olacağı bir işyerinde, sendikalı olarak çalışmak istiyoruz. Ve biz bunu başaracağız!"

Panelimizin birinci oturumu sona erdikten sonra yemek arası verildi. Yemekten sonra, moderatörlüğünü **Necla Akgökçe**'nin yaptığı **"Küreselleşen Dünyada Kadın Emeği ve Sorunları"** adlı ikinci oturuma geçildi.

İkinci oturumda ilk sözü DSP Merkez İlçe Başkanı **Melike Eşiyok** aldı:

"Değerli konuklar... 8 Mart Emekçi Kadınlar Günü, tüm dünya kadınlarının eşit hak ve mücadele için dayanışma için

de olmaları gereken gündür. ... Bizler buradayız, çünkü 164 gündür emekçi arkadaşlarımızın grevlerinin başladığından itibaren yanında olduk ve grevleri istedikleri şekilde sonuçlanıncaya kadar da yanlarında olacağız. ... Kadınlarımızın, ailede, iş yaşamında, ev hayatında, sokakta, yaşamın her alanında yaşadığı sorunlar var. Fakat bugün özellikle üzerinde durmak istediğimiz, çalışan, emekçi kadınlarımızın yaşadığı sorunlar, 84 kardeşimizin sıkıntılarının neler olduğunu ve neler yapılması gerektiğini konuşmak. ... Küreselleşme ile dünya artık çok küçüldü. Dünyanın önde gelen ülkelerinden firmalar, maliyetleri düşürmek, ucuz işgücünden yararlanmak için dünyanın bir ucundan diğerine gidip işyerleri kuruyorlar. Novamed de bu işyerlerinden bir tanesi. ... Elbette çalışmayan kadınlarımızın da sorunları var. Her birimiz evimizde çalışıyoruz, çocuklarımıza bakıyoruz. Çalışmayan kadınların en önemli sorunlarından bir tanesi, sosyal güvencelerinin olmaması. ... Kadınların eğitim düzeyi çok düşük, hâlâ kız çocuklarını okula göndermek için kampanyalar düzenleniyor. ... Kadınların ekonomik bağımsızlık elde etmeleri için eğitim görmeleri meslek sahibi olmaları gerekiyor. .. Eşit bir şekilde hayatı

paylaşmak istiyoruz....”

Daha sonra konuşma sırası, EMEP GYK Üyesi ve şair **Gülsüm Cengiz Akyüz**’deydi: “... Merhaba dostlar, hepinizin 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü’nü kutluyorum. Burada sizlerle olduğum için çok mutluyum. İki dünya var, birincisi emeğin dünyası, ikincisi sermayenin dünyası. Bu iki dünya arasında uzlaşmaz bir çelişki var. ... Televizyon dizileriyle bizleri uyutmaya çalışıyorlar. ... Kültür emperyalizmi diyoruz biz buna. ... Dostlar, yapay ayrılıklara karşı uyanık olmalıyız. Emekçileri bölmek isteyenlere

karşı uyanık olmalıyız. Birliğimizi asla bozmamalıyız. Çünkü birlik olan kazanır. ... Kadınlar gününde “eşiniz size ne aldı”, “sevgiliniz size ne aldı” diyerek içini boşaltıyorlar. ... Yılda bir gün değil kadın hakları, yılda bir gün değil bizim mücadelemiz. ... 150 yıl öncesinde kalmadı kötü koşullar. Bursa’da geçen yıl 5 doktor maci genç kadın yararak öldü. ... Bundan bir ay önce Urfa’da tarım işçilerini taşıyan kamyon devrildi ve işçiler yaşamlarını kaybettiler. ... Emekçi kadınların hayatlarında değişen bir şey yok. Hayatı değiştirecek olan bizleriz, bizim emekçi ellerimiz, çünkü bunu çocuklarımıza borçluyuz. ...” Üçüncü konuşmayı İP Öncü Kadın İstanbul İl Başkanı **Zerrin Öztürk** yaptı: “Saygıdeğer konuklar, alınlarından öpülesi grevci arkadaşlar, hepinize merhaba... Küreselleşme, özelleştirmedir. ... Sosyal güvenlik reformu-

dur... Özel hastanelerin kapılarında yarısı parayla karşılanan sözde sağlık güvencesidir... İMF ve Dünya Bankası’nın ekonomimize dayattıklarıdır, yani hayat pahalılığı, işsizlik, fabrikalarımızın kapatılarak kapı önüne konmamızdır, çocuklarımızın geleceğinin elimizden alınmasıdır. ... Serbest bölgeler yabancı sermayenin girişini hızlandırmak, ucuz işgücü temini için kurulmuştur. ... Kadın sorunları genelinde, Novamed örneğinde yaşadığımız sorunlar, ekonomik ve toplumsal temelleriyle ortadan kaldırılmadıkça çözülemeyecektir.” Daha sonra söz alan TÜRK-İŞ’e bağlı Yol-İş Sendikası 1 No’lu Şube İşyeri Temsilcisi **Vildan Ünveren** şunları söyledi:

“Dostlar merhaba, Novamed işçilerinin mücadelesini destekliyor ve başarılar diliyorum.

Küreselleşme, emperyalizmin bir başka adıdır. ... Serbest bölgelerde ve Novamed’te yaşananlar bunun en açık örneğidir. Emperyalizmin kadın emeği üzerinde etkisini tartışmamız gerekiyor. ... Üretim önemli bir bölümü, düşük maliyetlerle ülkemizde yapılıyor. ... Maliyetlerin düşürülmesinin yolu, öncelikle işçilik maliyetlerinin en altta çekilmesidir. ... Kadın işçilerin yoğunlukta olduğu tekstil sektöründe bu durum ağırlıklı yaşanıyor. Yalnızca fabrikalarda değil, evlerinde parçabaşı iş yaparak çalışan kadınlar da büyük sıkıntılar yaşıyor. Kadın işçilere ayrımcılık uygulanıyor. Ailenin esas gelirini sağlayan işçi olarak sayılmıyor, ikinci gelir getiren işçi olarak görüldüğü için ücreti düşük tutularak emeği sömürülüyor.”

Ebru Yıldırım (SDP Parti Meclisi Üyesi):

“Tüm kadınların uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele

günü olan 8 Mart kutlu olsun.

... Kadın emeği görünmeyen bir emektir. Kadınların ekonomide tek ilişkisi, ev ekonomisi üzerinden tarif edilir. Kadınların dışında çalışmaması istenir, kadınların yerinin ev olduğu söylenir. Kadının ekonomide tek ilişkisi, tutumlu davranıp ailenin bakımını en iyi şekilde gerçekleştirmesi olarak tarif edilir. Dışarıda çalışırsa da bu evlenene kadar ya da çocuk doğurana kadardır, ayrıca sadece aile bütçesine katkı amaçlıdır. ... Kadın emeği küreselleşme sürecinde kapitalistler tarafından tercih edilen bir emektir. Değersizleştirilmiş, görünmeyen emek olduğu için çok ucuzdur. Bunun sebebini anlamak için toplum içinde, evin içinde emeğimizin nasıl sömürüldüğünü iyi kavramak gerekiyor. ... Çocuk bakımı, hasta bakımı, evin işleri, gece gündüz çalışmak, hele bir de dışarıda çalışıyorsak çift vardiyalı çalışmak anlamına geliyor. Ve bu işlerin hepsi çok değersiz işlermiş gibi görülüyor toplumda. ... Kadınlar düşük ücretle, geçici ve düzensiz işlerde çalışıyor, iş güvencesinden yoksun, sendikasız çalışıyor, çoğu zaman da sosyal güvenlik imkanından yoksun bırakılıyor. ... Biz kadınlar ancak dayanışmayla güçlü olabiliriz, ortak dertlerimiz var, sendika ve partilerde sesimizi duyuramıyoruz. Hepinize kolay gelsin diyorum ve yürekten destekliyorum.”

Son sözü, Akdeniz Üniversitesi İİBF Kamü Yönetimi Bölümü’nde öğretim üyesi **Prof. Dr. Gülser Öztunalı Kayır** aldı:

“Emekçi, grevci arkadaşlarımıza başarılar diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Kadın bakış açısıyla birkaç noktaya değinmek istiyorum. ... Küreselleşmeyle kursalsızlık dünyasına doğru bir gidiş var. ... Bu da en çok çalışanları, özellikle de kadın ve çocukları vuruyor. İşsizlik yapısal bir hal aldı bütün dünyada. ... Emeğin en ucuz olduğu yerlerde sermayenin iş yapması söz konusu. Böyle olunca, özellikle çalışmanın örgütlenmesi, sendikalaşma gibi olaylar bu küreselleşmeden son derece olumsuz etkileniyor. ... Kadınların sadece ev içine kapatan yeni bir süreç, küreselleşmeyle tekrar gündeme geldi. ...

Bunun görünür kılınması için bazı değerlendirme biçimleri var. Her birimiz örneğin günde kaç saatimizi bulaşık yıkamaya harcıyoruz, kaç saatimizi çocuklarımızın sorunları için, kaç saatimizi yemek, bulaşık ev işlerine, kaç saatimizi kendimize ayırıyoruz? Bunun hesaplamasını yapmıyoruz. Artık kadın bakış açısıyla ev içi emeğinin değerlendirilmesinde bu hesaplar dikkate alınıyor. ... Bunun için değişik hesaplar var. ... Kadınlar artık küçük ücretlerle ev eksenli işlerde çalışıyor. Hem çocuklarına, hem de ev işlerine bakıyorlar, hem de ev için gerekli her hizmete ek olarak yün örüyorlar, dantel dikeyyorlar, sökülük dikeyyorlar... Bunların kadına olan yükü iki kere katlanarak yükseliyor. Ev içinde kamusal alandan uzaklaştırılarak eve kapatılan bir kadın söz konusu. Düşük ücretle, sigortasız, sosyal güvencesiz bir şekilde, ancak masrafını karşılayabileceği şekilde yapabiliyor. Zaman ayarlaması da yapabiliyor. İşyerinde mesai saatleri bellidir, dinlenme saatiniz vardır. ... Evde hem üretimi, hem ev işlerini aynı zamanda gerçekleştiriyorsunuz. Çocuğu uyuturken sebze ayıklayabilirsiniz. ... Bu ise kadının evi içinde harcadığı emeğin değerini hesaplayamaması anlamına taşır. Bu küreselleşmeyle birlikte kadınların tekrar eve döndürülmesi, kamusal alandan uzaklaştırılması ile çifte sömürüsüne bir ekleme daha gelmektedir. ... Ataerkil sistemle kapitalist sistemin birlikte gittiklerini ve birbirini desteklediklerini söylemek gerekiyor. Ataerkil düzen bütün dünyada geçerli olan düzen. ... İşte küreselleşme kadınların çifte sömürsüyle ataerkil düzeni besleyen bir ortam yaratıyor. Biz kadınlar bunlara dayanışmayla karşı durmak zorundayız...”

Panelden sonra sıra eğlenceydi. Güneşe Yolculuk adlı müzik grubunun şarkıları eşliğinde halaylar çeken kadınlar, etkinlik sona erdiğinde yüzlerinde tatlı bir yorgunluk, boyunlarında ise Petrol-İş’in 8 Mart hediyesi, direngenliğin ve inatçılığın sembolü inci kolye-

ÇAĞLAYAN'DA 8 MART MİTİNGİNDEYDİK

Bu yılki yürüyüşe Novamed direnişi damga vurdu:

Bursa'da yandık... Ceylanpınar'da boğulduk...

NOVAMED'TE DİRENİŞTEYİZ...

Bu yılki 8 Mart'ı farklı kılan olaylardan biri de ilk defa Petrol-İş Kadın Dergisi pankartıyla miting alanına katılmamızdı. Novamed'li kadın arkadaşlar da gelmişti yürüyüşe, grev hikâyelerini kürsüden paylaşmak için diğer kadınlarla...

Bu yıl biraz vaktinden erken kutlandı 8 Mart İstanbul'da. 4 Mart 2007 tarihinde, hem Kadıköy'de, hem de Çağlayan'da yürüdü kadınlar.

İlk defa Petrol-İş Kadın pankartıyla katıldık İstanbul'da Çağlayan miting alanına. Pankartımızın arkasında İstanbul ve civarındaki işyerlerinden işçi kadın arkadaşların yanısıra Novamed temsilcisi kadınlar da vardı.

Platforma yakın bir yerde açtığımız masanın etrafını 8 Mart afişlerimizle donattık. Masamıza gelerek bilgi isteyenleri Novamed direnişi hakkında bilgilendirdik, dergimizi dağıttık ve grevci kadınlarla dayanışma için sendikamız tarafından yaptırılan kalemli satık.

8 Mart Platformu'nun pankartında Novamed Direnişi de yer alıyordu: "Bursa'da yandık, Ceylanpınar'da boğulduk, Novamed'te direnişteyiz" Slogan, aynı zamanda ülkemizde kadın emeğine biçilen değeri de gözler önüne seriyordu.

Yürüyüş boyunca sloganlar atıldı, talepler dile getirildi. Novamed grevini anlatan pankartımıza ilgi büyüktü. Diğer kortejlerden kadınlar gelerek Novamed'li kadınlarla dayanışma duygularını dile getirdiler, grevin başarıya ulaşması dileklerinde bulundular.

Hava muhalefetine ve tüm yorgunluklara rağmen yürüyüş oldukça neşeliydi. Şarkılar, türküler söylendi, halaylar çekildi, İlk kez Petrol-İş'li kadınlar olarak 8 Mart'ta pankart açmanın mutluluğu hiçbirşeyle kıyaslanamazdı.

Farklı kesimlerden ve farklı mesleklerden kadınların biraraya geldiği ve ev kadını, işçi, memur, öğretmen, öğrenci, ev eksenli çalışan kadınlar, kısacası emeğiyle geçinen tüm kadınların bulunduğu mitingde kadın emeğinin sömürsü, kadınlara uygulanan şiddet, çalışma hayatında kadınlara uygulanan cinsiyet ayrımcılığı, tacizler, tecavüzler, töre cinayetleri lanetlendi.

Söz Novamed grevine geldiğinde, grevci kadınları temsilen yürüyüşe katılan arka-

daşlarımız çıkarak konuşmalarını yaptılar. Novamed'li kadınlar, 26 Eylül 2006 tarihinden beri coşkularını kaybetmeden sürdürdükleri greve çıkış hikâyelerini, örgütlenme aşamasında yaşadıkları deneyimleri alandaki diğer kadınlarla paylaştılar. İşte konuşmadan duygu dolu cümleler:

Dostlar merhaba!

Antalya'da serbest ticaret bölgesinde Novamed adlı işyerinde 160 gündür grevde bulunan 82 kadın arkadaşım adına hepinizi selamlıyor ve tüm kadınların 8 Mart'ını kutluyorum.

8 Mart bir birlik, mücadele, dayanışma günü... 5 ayı aşkın bir zamandır, kavurucu Akdeniz güneşi altında, yağmurda, selde grev çadırındayız.

Kadın işçiler olarak, onurumuza, bedenimize, kimliğimize, sendikalaşma hakkımıza sahip çıkma mücadelesi veriyoruz. ... Biz onurumuza, bedenimize, emeğimize sahip çıkmak üzere tek tek itirazlarımızı örgütlü hale getirelim dedik, Petrol-İş Sen-

dikasına üye olduk. ... 26 Eylül 2006 günü greve çıktık. O tarihten bu zamana kadar da Petrol-İş Sendikası'nın uzlaşma çağrılarına somut bir yanıt verilmedi.

... Biz insanca çalışma ve yaşam koşulları için grevdeyiz. Novamedli kadınlar olarak haklarımızı istiyoruz. Haklarımızı söke söke alacağız... Evde, işyerinde çalışan, sömürülen tüm kadınları bizlerle dayanışmaya çağırıyoruz... Evet, Novamed'de çiğnenen kadının insan haklarıdır. Kadının insan hakları ile uğraşan kadın örgütlerine sesleniyoruz... Bizim bedenimiz üzerinde patron nasıl söz sahibi olabilir? Bu bir hak ihlali değil midir? Lütfen sesimiz kulak verin, bu ihlali dünyaya duyurun...

Yaşasın 8 Mart Yaşasın Kadın Dayanışması.

Bedenimiz, kimliğimiz, emeğimiz bizimdir. Yaşasın 8 Mart, Yaşasın kadın işçilerin Novamed direnişi.

Bizlere 8 Mart'ta kürsüde konuşma fırsatı veren miting tertip komitesine çok teşekkür ediyoruz..

Novamed'i Petrol-İş üyesi kadın işçiler..

‘Fırsat Eşitliği Yılı’nda Sendikalar Ne Yapmalı?

2007 yılı Avrupa Komisyonu tarafından “Fırsat Eşitliği Yılı” olarak ilan edildi. Bu yıl yapılacak çeşitli girişimlerde kadınlara yönelik ayırmacılaşma karşı etkili bir biçimde mücadele yürütülecek, fırsat eşitliği politikaları desteklenecek. Sendikalar da kendi bünyelerinde eşitlik politikalarını hayata geçirmek için kolları sıvadı.

Avrupa Maden Kimya ve Enerji Sendikaları Federasyonu (EM-CEF) de “Fırsat Eşitliği Yılı” kabul ederek, sendikalarındaki karar alma mekanizmalarının her düzeyinde kadınların sayısını artırmayı hedef olarak belirledi. EM-CEF alınan tüm kararlarda kadın ve erkek çıkarlarının aynı ölçüde gözetilmesini istiyor. Yani, karar alma süreçleri toplumsal cinsiyet süzgecinden geçirilecek. Alman Kimya Sendikasının Kadın Dergisi de konuyla ilgili EMCEF Başkan Yardımcılarından Jeanette van Dongen ile görüştü.

Avrupa Fırsat Eşitliği Yılı’nın amacı nedir?

Fırsat eşitliği benim için özgür seçim, anlamına geliyor. Şu sıralarda Avrupa Birliği’nde çalışan kadınların sayısını artırmak, onlara daha iyi fırsatlar ve alternatifler sunmak konusunda ciddi bir çalışma içindedir. Buradan hareketle AB, iş yaşamı ile aile yaşamının uyumlaştırılması konusuna özel önem veriyor. Fakat AB aynı zamanda yeteri kadar nüfusumuz yok, Avrupa nüfusu giderek azalıyor, kadınlar daha fazla çocuk yapsınlar, da diyor. Bu, kadınlar üzerindeki baskıların artmasına neden oluyor.

Bu durum karşısında ne yapılabilir?

AB Komisyonu, aile ve iş yaşamının uyumlu bir biçimde sürdürülmesi ile ilgili olarak erkeklerin kendi ayakları üzerinde durmasına yönelik bir kampanya başlatsaydı, bana kalırsa daha iyi olurdu.

Kadınlar teknik işlerde ciddi bir biçimde eksik temsil ediliyorlar, bunun değiştirilmesi için neler yapılmalıdır?

Kimya endüstrisi kamuoyunda çevre kirliliği ve erkek kültürünün hakim olduğu bir iş kolu olarak tanımlanır. Biz bu iş kolunda öğretmenler ve öğrencileri de içine alan projeler yaparak, kız öğrencilere bu sektörü tanıtmayı ve onları buralara yönlendirmeyi hedefliyoruz.

Sizin bulunduğunuz işkolunda kadın erkek eşitliği konusunda durum nasıl görünüyör?

Avrupa sendikalarında, karar süreçlerinin erkek ve kadınların pozisyonları üzerinde farklı etkilere sahip olduğu bilinci, yavaş yavaş oturuyor. Bu konuda toplumsal cinsiyetlendirme sürecinin anlam kazanması ve uygulanması için sendikalarda uğraşan kadınlara çok teşekkür borçluyuz. Konunun gündeme alınması, erkeklere bu meselenin sadece kadın meselesi değil, erkek meselesi de olduğunu anlatmak ve onları ikna etmek için uzun zaman çalışıldı.

Toplumsal cinsiyet ana akımından bahsettiniz, AB üyesi ülkelerde bu düşünce nereye kadar kabul görüyor ve eşitlik açısından ülkeler ne tür aşama kaydettiler?

Kadın erkek eşitliği açısından ülkeler çok farklı durumdalar. Örneğin yönetici pozisyonlardaki kadın sayısı açısından Türkiye Hollanda'dan daha iyi durumda. Ama Hollanda'da da yarım zamanlı işlerde kota çok yüksek ve yalnızca kadınlar için değil, tüm insanlar için çalışma ve yaşam farklı biçimlere bürünüyor artık.

İngiltere de ücret eşitliği konusunda çok iyi. Ama Slovenya beni özellikle şaşırttı. Orada tüm sendikalarda toplumsal cinsiyet meselelerine bakan bir yapı var ve buralarda kadın, erkek üyeler birlikte çalışıyorlar.

Firmalar eşitlik konusunda neler yapıyorlar?

Bazı firmalar kadın erkek eşitliğini sağlama görevlerini yeteri kadar ciddiye almıyorlar. Bu gerçekten de üzüntü verici. Bayer'de kadınlar çok başarılı bir toplumsal cinsiyet planını uygulamaya koydular. Ama aradan çok uzun süre geçmesine rağmen işçi temsilciliklerinde eşitlik prensibi hâlâ uygulanmıyor.

Kadın erkek eşitliğinin iyi bir biçimde sağlandığı bir firma var mı, hangi firmalarda sağlanmış durumda?

Bu konuda aşama kaydeden sadece Bayer Firması değil, Hollanda'da ANB ve AMRO Bankası da örnek olarak verilebilir.

Belki EMCEF ve İCEM olarak bu noktadan hareketle daha fazla araştırmalar yapmamız gerekiyor. Akzo Nobel'de kadınların konuşabildiği bir iletişim ağı var, bu ağ nedeniyle kadınlar bir süre işletme konseylelerinde de daha aktif bir biçimde yer alabiliyorlar. Fakat iletişim ağı sona erdiğinde kadınların hemen hemen hepsi dağılıyor.

Kadın erkek eşitliğinin sendikalar da daha güçlü bir biçimde uygulanması için neler yapılabilir?

Kadınların ait oldukları sendikaların ve işçi temsilciliklerinin birbirleriyle çok ciddi bir biçimde diyalog içinde olmaları gerektiğini düşünüyorum. Ama bunun yanında şu anda önemli

toplantılar olmasa bile, kadınların çocuk bakma yerine toplantıya katılmaları için daha fazla çalışmamız gerekiyor. Çocuk bakımı çok önemli ve bu konuda AB içinde şimdiye kadar bir standart sağlanamadı. Bu süreçte en önemli tartışma noktalarından biri, işletme kültürünün dönüştürülmesidir. Bunun için biz kadınlar kendimizi sorgulamalıyız. Bir kadını destekleyen ve mesleki ilerlemede onun yolunu açabilen bir erkek olabilir, niye olmasın?

Kadınlar da sendikal süreçlerde reketten ziyade birbirleriyle ciddi dayanışma içinde olmalı.

Sendikalar kadın- erkek eşitsizliği meselesinin üzerini kapatmamalı ve kadınlar için destekleyici seminerler düzenlemeli, geleneksel erkek örneğinin dışında olan erkekler de eğitim verilmelidir.

EMCEF'in "Kadın Forumu" diye, bir kadın ağı var. Özel oturma odalarında kadınlar bir temsilci ile temsil ediliyorlar ve bu iyi bir işarettir. Kadınlar bazı sorun alanlarını dile getirmek istiyorlarsa, EMCEF içindeki bu platformdan güçlü bir biçimde yararlanmalıdırlar. Sendikalar, dayanışmanın yalnızca erkek işçileri kapsamadığını bilmek zorundadırlar. Artık pek çok erkek, kadınların çalışma hayatındaki ve kimya sektöründeki sayısının artmasının ne kadar önemli olduğunu biliyor. Bu nedenle yeni bir eşitlik politikası geliştirmek, sadece kadınların değil, erkeklerin de görevi olmalı.

(IGBCE Frauen'den çevrilmiştir.)

Çalışmak iyi de, şartlar daha düzgün olmalı

Bu sayı Gebze'deydik. Arkadaşlarımızın büyük bölümü gündüz vardiyasından çıkmıştı o nedenle akşama kaldık epeyce. Dertler değişti, talepler ve duruşlar da farklıydı. Gebze Şubesi'nde örgütlü kadın arkadaşlarla yaptığımız söyleşiyi iki bölümde ele almayı düşünüyoruz. İlk bölümün konukları Cambro Özay Plastik'te ve Mecaplast'ta çalışan kadın arkadaşlarımız...

NECLA AKGÖKÇE

Kendinizi tanıtır mısınız, nerede çalışıyorsunuz, kaç yıldır çalışıyorsunuz?

Perihan Özdemir: Cambro Özay Plastik'te bir yıldır üretimde çalışıyorum. Evliyim ama çocuğum yok.

Bu ilk işyeriniz mi?

Hayır, daha önce de birçok yerde çalıştım.

Çalışmayı seviyor musunuz, eşiniz çalışmanıza nasıl bakıyor?

Evlenmeden önce de çalışıyordum, eşimle fabrikada tanıştık. Evlendikten sonra bir süre evde oturdum, zaman geçmek bilmiyordu. O nedenle tekrar çalışmaya başladım. Evde çok sıkılıyordum, eşim bu durumu gördü anlayışla karşılıyor.

Çocuk olunca işten ayrılmayı düşünür müsünüz peki?

Şu an öyle bir düşüncemiz yok. Ama gerek duyarsam çalışırım. Çocuk olunca da çalışmayı düşünüyorum, çocuğa bakabilecek biri var, kayınvalidemle yaşıyoruz.

Çalışmayı seviyor musunuz?

Seviyorum. Özgür olmak için çalışıyorum, ayrıca çalıştığımda kendimi daha güvende ve daha rahat hissediyorum. Çalışmaya alıştım.

Size geçelim, adınız, soyadınız çalışmaya ne zaman başladınız, hayatınızdan memnun musunuz?

Hülya Sezer: Arkadaşım gibi üretimde çalışıyorum. 11 aydır bu işyerindeyim. Ahşap

Emek Nalbant, Fatma Güldere, Nurcihan Cesur, Hatice Polat, Gülcan Aksu

servis tepsileri yapıyoruz. Çalışmayı seviyorum, kimseye mecbur değilsiniz, kendi paranız var, kendi ayaklarınız üzerinde duruyorsunuz. Bekârim.

Evlenmeyi düşünüyor musunuz?

Tam olarak değil. Erkeklerle güvenmiyorum. Kendime güveniyorum ama güvenmediğim kişiyle de evlenemem değil mi?

Ne zamandan beri sendikalisiniz sendikadan, bizden beklentileriniz neler?

Perihan: Biz daha üç aydır sendikaliyiz. Henüz sendikali olmanın ne tür avantajları olduğunu kavrayamadık. Biraz daha zamanın geçmesi

gerekiyor. Kadın sağlığı ile ilgili seminerler, kültür-sanat etkinlikleri yapabilir sendika.

Hülya: Arkadaşıma katılıyorum. Şu anda sendikali olarak işin başındayız, yeni yeni kavriyoruz bazı durumları. Sendikanın kendini işyerinde oturtması için zamana ihtiyaç var, bizim de anlamak için zamana ihtiyacımız var. Ne yapabilir, kadın dergisi? Kadın sağlığı, kadın psikolojisi ile ilgili seminerler düzenleyebilir.

Türkiye'de kadın olmaktan memnun musunuz? 'Şu saatte eve geleceksin' türünden baskılar var mı?

Hülya: Dışarı çıkmama pek izin vermedikleri için öyle bir

sorunum da yok. Çok önemli bir iş olsa gönderirler. Gezeyim, dolaşayım, yok bizde. Alıştım artık. Ailenin genelinde var böyle bir durum. Her zaman gezip tozmuş olsanız, oraları görmek istersiniz, bilmediğim için benim açımdan sorun olmuyor.

Nasıl bir toplumda yaşamak isterdiniz peki?

Daha makul bir toplumda yaşamak isterdim. Mesela gecenin bir yarısı erkekler dışarı çıksa çok bir şey olmaz ama kadın çıksa, tek parça halinde mi, çift parça halinde mi gelir bunu bilemeyiz. Kadınlara daha az baskının yapıldığı bir toplumda yaşamak isterdim, doğrusu. Mesela

16.00-24.00 vardiyasında benim evim servis güzergahına yakın ama evi yakın olmayan kadınlar çok zorluk çekiyorlar. Korktuğumuz, hayvan değil ki insan, karşı cinsten insanlar. Tamam özgürlükçüyüz, yenilikçiyiz ama erkeklerin daha fazla bu şekilde düşünmesi gerekiyor. Ne kadar özgürlükçü yenilikçi olsak da bir şey değişmiyor, onların kafalarının değişmesi gerekiyor.

Buğçe Yalçın: Ben de Cambro Özyay Plastik'teyim. Kalite Kontrol Departmanı'nda laborantım. İlk senem. Kocaeli Üniversitesi Kağıt Teknikerliği Bölümü mezunuyum. Kağıttan tepsi üretiyoruz, ben de onların testlerini yapıyorum. Bekâırım.

Çalışma yaşamı hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Okuldayken rahatlıkla baba parası yiyebiliyorsunuz. Ama okul bittikten sonra kendinizi boşlukta hissediyorsunuz, bende de güven sarsılması oldu biraz. İşe girdikten sonra kendime güvenim arttı, düşüncelerimi rahatlıkla ifade edebiliyor, karşı olduğum şeylere ise itiraz edebiliyorum artık.

Dışarı istediğiniz zaman çıkabiliyor muydunuz?

Ailemle sorun yaşamadım. Annem çalışan bir kadın, küçük yaştan itibaren serbest büyüdüm. Evde tek başımaydım, evin sorumluluğu üzerimdeydi, hiçbir şeyime karışılmadı şimdiye kadar. Ama şimdi nişanlandım, bazı sorumluluklarım var.

Sendikalsınız, niye üye oldunuz?

Ben yeni üye oldum. Nişanlmla aynı yerde çalışıyoruz; o sendika temsilcisi, onun etkisi oldu. Hiçbir zaman sendikaya karşı olmadım, çalışanın haklarının güvence altına alınması tabii ki önemli.

Kadın olarak dünyaya gelmekten mutlu musunuz?

Dönem, dönem bazı sorunlar karşısında, 'keşke dünyaya erkek olarak gelseydim' dediğim oluyor. Fakat, yine de kadın olmaktan memnunum.

Sizi tanıyalım?

Fatma Güldere: Üç yıldır Mecaplast'ta çalışıyorum. Evliyim iki yaşında bir çocuğum var. Daha önce dört yıl başka işyerlerinde çalıştım.

Vardiyalı çalışıyorsunuz, çocuğa kim bakıyor?

Eşimle aynı bölümde çalışıyoruz. Birimiz bir vardiyada, diğeri öbür vardiyadayız. Birimiz giderken birimiz geliyor. O nedenle çocuk yalnız kalmıyor. Nöbetleşe bakıyoruz yani. Arada bir saat kalıyor, o bir saatte de eşimin teyzesine bırakıyoruz.

Zorlanıyor musunuz peki?

Evet, ev işleri, çocuk yoruluyor tabii, yorgunluğunu atmadan işe gidiyorsun, gece geliyorsun elbette zor oluyor. Ama yine de memnunum. Çalışmayı istiyorum. Dokuz seneyi geçti benim çalışma hayatım. Bu saatten sonra evde oturamam. Böyle yürüteceğim.

Ne kazandırıyor çalışmak size?

Her şeyden önce para kaza-

nıyorsunuz. Çocuğun masraflarını karşılıyorum, kira ödüyorum. Maddi mesele benim açımdan önemli. Eşinin eline bakmıyorsun, kendi kazandığını harcamak daha farklı.

Gülcan Aksu: 1998'den beri çalışıyorum. Yaklaşık üç yıldır da Mecaplast'tayım. Benim için ekonomik özgürlük çok önemli, tüm kadınların çalışması şart bence. Ailemle birlikte kalıyorum.

Ailenize katkıda bulunuyor musunuz?

Evet, maddi açıdan mutlaka katkıda bulunuyorum, ama kendi paramı kendim harcıyorum genellikle.

Nurcihan Cesur: Mecaplast'ta çalışıyorum. 1986 yılında iş hayatına atıldım. Araba parçası jant üretiyoruz, operatör olarak çalışıyorum. Meslek lisesi mezunuyum. Evliydim, boşandım. Geçim sıkıntısı, şiddet, o nedenle ayrıldım. Şimdi annemin yanında kalıyoruz. İki çocuğum var. Oğlum 20 yaşında, kızım 15 yaşında, büyüdüler artık fakat onlara ben baktım, bütün yük üzerimdeydi. Hâlâ da öyle. Çok zor oluyor, ciddi sağlık problemlerin var, onlarla da mücadele ediyorum bir yandan.

"İyi ki bir işim varmış" diyor musunuz?

Evet, iyi ki bir işim var, diyorum hep. Kendi ayaklarımın üzerinde duruyorum. Evde oturuyor olsaydım ve boşansaydım, parasız pulsuz, ben ne yapardım?

Emek Nalbant: Ben de bir buçuk yıldır Mecaplast'ta operatör olarak çalışıyorum.

1998'den beri iş hayatındayım. Memnun muyum, değil miyim? Memnunum; insanın bir işi olması bu işsizlik ortamında iyi bir şey. Memnun değilim; çünkü üç vardiyalı çalışıyorum, bu benim yaşantımı alıyor. Birçok şeyden ödün vermek zorunda kalıyorum. 16.00-24.00 vardiyası senin haftanı alabiliyor. 24.00-08.00 vardiyası seni bedeninden edebiliyor, alıyamıyorsun. Bedeniniz bir şeye alışmışken öteki duruma geçiyorsun, bunlar sağlığını tehdit ediyor.

Hatice Polat: Ben de dört yıldır Mecaplast'ta çalışıyorum, yedi yıllık çalışma hayatım var. 14 yıllık evliyim. Biri 13 biri 9 yaşında iki oğlum var.

Onları kime bırakıyorsunuz?

Kayınvalideme bırakıyorum. Çalışma hayatına atıldığında çocuklar epey büyüttüler. Maddi yönden sıkıntıya girince çalışmaya başladım. Ama düze çıktıktan sonra da alıştım iş yaşamına. Eşim de bir şey demiyor. Toplantım var, diyorum mesela çıkıyorum. Ama yedi yıl öncesi ona bağlı bir insan olarak yaşıyordum. Verdiği şeylerden ne kalırsa, onunla yetinmeye çalışıyordum, istediğimi alamıyor, istediğimi giyemiyor, istediğim yere gidemiyordum. Şu an bunların hepsini yapabiliyorum.

Eşiniz evde iş yapar mı?

Yedi yıl önce iş yapmıyordu ama beraber çalışmaya başladığımızdan beri ev işi yapmaya başladı. Ben çorba yaparken, o da salata yapıyor. Şu anda vardiyalı çalışıyor-

Perihan Özdemir, Hülya Sezer

ruz. Ben erken kalkıyorum, o benden sonra kalkıyor. Kalktıktan sonra yatak odasını topluyor, ya da çocuklara kahvaltı hazırlıyor. Haftalık temizliği, büyük işleri ben yapıyorum. Kayınvalidem yazıları memlekete gittiğinde daha fazla ev işi yapıyor. O burada olduğunda ona güvendiği için katkısı daha az oluyor. Ama zorlayarak bayağı bir şeyler yaptırabiliyorum. Biraz da size bağlı, dürtülemek lazım. Şöyle bir kural koydum, küçük oğlan sofrayı kuruyor, büyük oğlan kaldırıyor. Sorumluluk almalarını istiyorum. Evde hep beraber yaşıyoruz ve herkesin bir şeyler yapması gerekiyor.

Petrol-İş' ten neler istiyorsunuz, dergi olarak biz ne yapalım?

Fatma: Fabrikamız daha yeni örgütlenmiş bir işyeri. Biz 250- 300 kişi beraber örgütlendik. Ne istiyoruz? Bizim açımızdan önemli olan uzun vadeli çalışmak. Sendikadan bunun sağlanmasını istiyoruz. Petrol- İş Kadın dergisi bence çok güzel. Sadece iş hayatı değil, kadınların birçok problemini ele alıyor.

Toplumda kadın olarak yaşamaktan memnun musun, kendiniz için nasıl bir yaşam düşünüyorsunuz?

Gülcan Aksu: Kadın olduğum için memnunum. Ama bence kadın olmak çok farklı bir şey. Evde ezilen kadın, işte çalışan kadın, evde çocuğuna bakan yine kadın. Kadınların erkeklere göre

çok büyük sorumlulukları var. Bu toplumda kadınlar bence ezilen kesimi oluşturuyor. Bu toplumda kadın olmak kolay değil. Ben daha uygar bir toplumda yaşamak isterdim.

Ailenizde baskı var mı?

Hayır, o konuda kısıtlamalarla karşılaşmadım, bazen ufak tefek kısıtlamalar oluyor, onları da bir şekilde dolaylı yollardan anlatıp, kabul ettirdim.

Sendikadan, bizden istekleriniz neler?

Kadınlar için sosyal aktiveler yapılabilir. Fabrika da maç oluyor, sadece erkekler gidiyor. Kadınlar için neden bir şeyler olmasın? Bir boyama kursu olabilir. Seminerler, bilgilendirici eğitimler olabilir.

Sizin çocuklarınız vardı, biraz onlardan bahsedermisiniz, onlarla aranız nasıl, hayatınızdan memnun musunuz?

Nurcihan: Oğlum, çalışıyor kızım okuyor çocuklarımla aram gayet iyi. Beni kırmıyorlar, çok yardımcılar. Kadın olarak bu toplumda yaşamak nasıl bir şey? Gerçekten de çok zor. Şu anda her şeye ben koşturuyorum, tüm yük benim üzerimde. Boşandığım eşimin maddi, manevi hiçbir desteği olmadığı ve olmuyor. Nafaka filan vermiyor. Ayrıldıktan sonra birkaç sefer dönmemi istedi, ondan gördüğüm şiddetten dolayı kesinlikle hayır dedim. 15 yıllık evliliğin ilk iki senesi düzgün geçti ondan sonra hep şiddet, hep şiddet. Çektim çünkü çocuklar vardı.

Ben küçük yaşta babamı kaybettim, babasızlığın ne demek olduğunu çok iyi biliyorum. Çocuklar aynı şeyleri yaşamamasın, istedim. Çocuklar büyüyünce biraz akıllanır diye düşünüyordum. Ama nerede? Hatta daha da ilerledi. Çalıştığımı da elimden alıyor, vermiyordu, kartım ondaydı ben maaşımı bile görmüyordum. Çocukları aldım yanıma, artık yeter, dedim. Çocuklarımı beni anladılar onlar da görüyorlardı zaten yaşadığım şiddeti. Bitti ve konu bir daha açılmadı. Şimdi daha sakin bir hayatım var.

İş yaşamında karşılaştığınız bir zorluk var mı?

Nurcan: Ben dulum. Fabrikada çalışıyorum, biriyle rahat konuşamıyorum bile, bu dul bununla arasında bir şey var diye, söylenti çıkarılıyor. Bundan dolayı rahatsızlık ve sıkıntı duyuyorum. Ben onları kardeş gibi görüyorum ayrıca herkes iş ortamında birbirleriyle konuşur ne var? Çalışmam gerekiyor, boşandım diye çalışmayayım mı? Aileme kim bakacak?

Sendika ve sendikalaşma konusunda söyleyecekleriniz var mı?

Sendika hakkında bir şey söyleyemeyeceğim. Çünkü daha yeni üye olduk. Ama aramızda büyük bir dayanışma var. Arkadaşlarım, iş arkadaşlarımdan bana kötü günlerimde çok yardımcı oldular. O dayanışmayı unutmayacağım hiç.

Bir de vardiya sistemi ka-

dınlara çok ağır geliyor. O konuda bir şey yapılırsa iyi olur. Çünkü gece yarısı eve gidiyoruz. Ve ben geçenlerde kapkaççıların saldırısına uğradım bacağımdan bıçaklandım.

Siz kadın olmak ve kadın ezilmesi hakkında neler düşünüyorsunuz?

Emek: Kadınların kendi aralarında da farklılıklar var bence. Türkiye'de yaşıyoruz, Türkiye yalnızca İzmit ve Batı'dan ibaret değil, Doğu ve Güneydoğu Anadolu da var. Biz orada yaşayan kadınların hayatlarıyla ne derece ilgiliniz? Aileniz sizi özgür yetiştirdi veya maddi durumunuz iyi diye kurtulmuş olmuyorsunuz. Bireysel özgürlük te bir yere kadardır. Ayrıca her kadın aynı ücreti almıyor. Bir kadın çalışsa bile bazı durumlarda boşanmak istese de boşanamaz çeker, çünkü 460 YTL ücret alıyor mesela. Ev kiralari olmuş 400 YTL. Ben bekârim ve evliliğimi erteliyorum. İşte bu, bir kadın sorunudur. Başka bir şey değildir. Erkekler bizimle yaşadıklarını bile küfür olarak bize iade edebiliyorlar. Bunu yapan biz değiliz erkekler. Ailemi bu konuda yetiştiren ben oldum. Liseye kadar okuldan eve evden okula gidiyordum. Beş dakika geciksem sorun oluyordu. Evden kaçarak ilk 1 Mayıs eylemine gittim. Ailem hâlâ bana gitme yapma etme ya da git ama duymasınlar filan diyor. Biraz senden biraz benden oluyor tüm bunlar, özgürleşmek bir bilinç bir mücadele işi.

O yüzden 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününe sahip çıkmamız lazım Petrol-İş olarak. Çalışan bir kadın olmak çok zor. Mecaplasta ta kadın olmak daha da zor. Vardiyalı çalışıyorsun. Kreş yok bir şey yok. Her türlü taciz var. Son zamanlarda, bir taciz yaşadık. Biz kadınlar kenetlendik, karşı çıktık. Hesap sorduk da. Petrol-İş Sendikası içinde kadınlar olarak bir örgütlenme sağlamamız gerekiyor.

Avrupa'nın başarılı sendikacısının oğluna mektupları

Türkiye'de de dünyada da kadın sendikacıların sayısı oldukça az. Banka ve Sigorta İşçileri Sendikası Ankara-Orta Anadolu Bölge Başkanı Yaşar Seyman da bunlardan biri. Geçtiğimiz günlerde, "Avrupa'nın Başarılı Kadın Sendikacısı" seçildi. Bir de Fırat'a Mektuplar adlı son kitabını yayımladı.

Yaşar Seyman, geçtiğimiz günlerde 15 milyon 500 üyesi olan Uluslararası Sendikalar Ağı (Global Union) tarafından "Avrupa'nın Başarılı Kadın Sendikacısı" seçildi. Bu tüm sendikal hareket açısından önemli bir başarı. Kadın olarak sendikacılık yapan kadınlar içinse ayrı bir önemi var. Yaşar Hanımı kutluyoruz. Uluslar arası Sendikalar Ağı'nın Konferansı Atina'da yapıldı. Bu konferansta Avrupa kıtasının başarılı yedi kadın sendikacısına ödül verildi.

Türkiye'den bir kadın sendikacının ismini ödül alanlar içinde görmek gerçekten de mutluluk verici. Bu başarı tabii ki onun uzun yıllar verdiği mücadelelerin bir sonucu ve elbette esas olarak Yaşar Hanım'a ait ama biz, bunu biraz da Türkiye'de sendikal alanda mücadele veren, sayıları iki elin parmaklarını geçmeyen kadın sendikacıların da bir başarısı olarak görüyoruz.

Konferansta sahneye giderken yaşadıklarını şöyle anlatıyor Yaşar Seyman "Ayaklarım titreyerek yürüdüm. Heyecanımı duyumsayan Bernadette Segol ve UNI Avrupa Başkanı Frank Bsirske beni de sıcacık karşıladı, oturacağım sandalyeyi gösterdi ve gelip yanıma oturdu."

Heyecan şüphesiz iyi birşey. Ama kadınlık hallerimizden de biri aynı zamanda.

UNI konferansına da Yaşar Hanım'ın anlattıklarından anlıyoruz ki kadınlar damgalarını vurmuşlar.

Mor renkli lastik bilezikler konferansa katılan delege ve gözlemci kadınların baş tacı olmuş.

Ayrıca "Kadın-erkek eşitsizliğine son verin" diye basılan kartları konferansa katılan delegeler imzalayıp UNI kanalı ile Almanya Başkanı Angela Merkel'e yollamışlar.

Sendikacı anne askerdeki oğula mektup yazarsa

Yaşar Seyman sadece sendikacı değil, siyasetçi, yazar ve bir anne. Oğluna askerde iken yazdığı mektuplar "Fırat'a Mektuplar" geçtiğimiz günlerde yayımlandı.

İnternet ve cep telefonları çağında mektup değerini kaybetti. İki kelimelik mesajlarla haberleşiyoruz artık sevdiklerimizle. Mektup bir haberleşme türü olmasının yanı sıra bir edebiyat türüdür aynı zamanda, halimizi içinde yer aldığımız dünyanın halini mektup türüyle de anlatabiliriz. Ama dünya içinde durduğumuz yer ve algı düzeyimiz etkiler bu anlatımı. Yaşar Hanım bir aktivist, kadın bakış açısına sahip bir kadın ve bir edebiyatçı onun oğluna "asker ocağında" anlattıkları tüm bu varoluş hallerinden bağımsız olarak düşünülemez elbette.

Askerde olan oğula Filistin halkının mücadelesini, işgal altındaki Filistin'de siyasetle, yazılarıyla, filmleriyle, şiirleriyle ülkelerinin seslerini dünyaya duyuru-

ran kadınların hikâyesini anlatmak her annenin işi değildir.

Toplum bize bir erkeğin eşi, bir çocuğun annesi olarak önemli roller biçiyor. Seyman'ın mektupları bu olayı tersine çevirmiş, o siyasi duruşu ve sendikacı kadın kimliği üzerinden kuruyor oğluyla ilişkisini. Önce kendini var ediyor. Böyle bir anne de elbette ki farklı bir çocuk yetiştirecektir.

Pek çok kadının ortak olduğu bir tarih de hatırlatılıyor mektuplar aracılığıyla Fırat tanık olmadığı 77'ler Türkiye'sini öğrenirken, biz de hatırlıyor ve bunu çocuklara anlatmanın ne kadar zaruri olduğunu anlıyoruz.

Bir de sendikacı kimliği ile dünyanın her yanından kadın sendikacılarla kurulan dostluklar var. Hikâyelerimizin ne kadar ortak olduğunu hatırlatarak bize umut ve neşe vaat ediyor. Şöyle yazmış Seyman kitabın **Kadınlar ve Nehirler** adlı, 39. mektubunda: "Dünyanın her yerinde gördüğüm kadınlara takıldım. Onların aşklarını, acılarını, sorunlarını, savaşım öykülerini dinledim. Kimiyle benzeştim kimiyle ayrıştım. Ugandalı kadın 'grevler yaşam boyu peşimi bırakmadı' demişti. Kendimize döndüm, ülkemde toplumsal savaşımında kadın olmak, yaşam boyu mücadele etmekte."

Yaşam boyu mücadeleyi göze alan bir yazardan, yaşam boyu mücadele sürdürmek isteyen kadınlara armağan olan kitabı okumanızı öneririz.

Kadının El Kitabında Yazılanlar

Helsinki Yurttaşlar Derneği, kadınların mevcut yasalardaki haklarını belirten bir el kitabı hazırladı. Proje Koordinatörlüğünü Esra Koç'un yürüttüğü Ayşegül Kaya'nın araştırmacı yazar olarak yer aldığı çalışma, Gülay Batur'un usta çizgileriyle farklı bir boyut kazanmış. Kitabın cd ve kasetindeki küçük skeçleri ise Tiyatro Boyalı Kuş oynamış. Kitapla ilgili Proje Koordinatörü Esra Koç ile konuştuk...

Böyle bir kitap yapma fikri nasıl doğdu?

Çalışma Helsinki Yurttaşlar Derneği içinde başladı. Dernek, yurttaşlık, vatandaşlık haklarının kullanımının sınırlarını genişletmek, normal demokratik bir ülke olmanın koşullarını yerine getirmek için kurulmuştu. Derneğin kurulduğu yıllarda Türkiye'de kadın hareketi çok yeniydi, hepimiz heyecanlıydık. Her alanın kadına yönelik yüzünü ortaya çıkarmaya çalışıyorduk. Helsinki Yurttaşlar Derneği'ndeki kadınlar da burada bir kadın grubu oluşturalım, diye düşündük. O dönemde Şirin Tekeli de dernekteydi, kadın grubu bir araya geldik, ne yapabiliriz, konusunda konuşmaya başladık. Tartışmalar sırasında şunu fark ettik; yasalarla ilgili çok fazla şey talep edebilir ama var olan yasaları kullandığımız zaman bile Türkiye'de sıkıntı çeken kadınların büyük bir kesimi şimdikinden daha iyi duruma gelecek. Bunun üzerine çalışmalara başladık. Dokuz yıl önce kitabın ilk biçimi doğdu. Ama ilk çalışmamızdan bir geri dönüş alamadık, kime gitti kim yararlandı bunu bilemedik.

Yeni çalışmada neler değişti?

Süreç içinde kadın çalışması yapan kadın örgütlerinin sayısı arttı. Ayrıca AB süreci çerçevesinde yasalar da değişti, hem kitabı yenileyelim, kullanımını daha verimli hale getirecek çözümleri de kitaba katalım dedik. Okuma yazma bilmeyenler için ana dili Türkçe olmayanlar için de bir şeyler düşündük, ikinci proje de böyle gelişti...

Bir de cd'niz var, değil mi?

Cd ve kasetler var. Yaptığımız kadınların en fazla problemle karşılaştığı konularda hangi yasal düzenlemeler olmuş, onları bir araya toplamak, ko-

caman hukuk kitapları arasında kadınlara yönelik bir seçki bir düzenlemektir. Bu, bir çeşit başvuru kitabı. Kadınlarla ilgili çalışanları özel olarak ilgilendiriyor bunlar avukatlar olabilir, doktorlar olabilir, sosyal hizmet uzmanları, üniversitelerde, sendikalarda kadın çalışması yapanlar olabilir. Bilginin topluca bulunacağı bir şey olsun istedik. Fakat bir yandan da okuma yazma bilmeyen kadınların da sorunları var. Onlar da haklarının farkında değiller. Alanda çalışan insanlar onları kadınlık konusunda bilinçlendirirken, sorunların salt ona özgü değil, birçok kadına özgü olduğunu anlatabilsinler diye CD ve kasetler de yaptık. İşbirliği yaptığımız kadın kuruluşlarına en çok size hangi

konularda şikayet geliyor, diye sorduk, onları bir saatlik bir radyo tiyatrosuna dönüştürdük, Boyalı Kuş tiyatro grubu da oynadı. Görsel tarafı yok, sadece işitsel bir şey. Küçük sohbet tarzında skeçler..

Görsel bir şeyler yapmayı düşünüyor musunuz?

Evet, tabii artık görsellik çok ön planda, ama bu çok maliyetli bir şey. Finans kaynağı bulursak onu da yaparız. Farkındalık yaratmak için her yol denenmeli, kullanılmalı bence.

Kitapta sözlü yasalardan da bahsetmişsiniz, biraz açar mısınız?

Evet, kitap üzerine tartışırken gündelik

hayatta daha çok sözlü yasalarla yaşamımızın belirlendiğini de fark ettik. Alışkanlıklar, gelenekler, görenekler, geçmişten bugüne gelen erkek toplumu özgü davranış biçimleri, bizim elimizi kolumuzu daha çok bağlıyor. Yasal olarak bir hakkın var ama onu uygulayan mekanizma çalışmıyor, kadınların aklına yatmıyor, ayrıca bazı şeyler de doğru gelmiyor. Kadınların gece 21.00'dan sonra sokağa çıkamaması hakkında bir yasa yok, ama günlük yaşamda biz çıkamıyoruz. Bizi bu özgürlükten men eden başka şeyler var. Ve bu sözlü yasalar yazılı yasalardan çok daha geri.

Boşanmak yasak değil, ama dul olmak kadın üzerinde büyük baskı oluşturuyor, kadınlar sırf kendilerine 'dul' de-dirtmemek için cehennem azabı çekip, dayağa baskıya katlanıyorlar.

Çalışma hayatında da işliyor bu görünmez yasalar...

İş Yasası'nda kadın işçiye daha az ücret verilir diye bir madde yok ama uygulamada böyle değil, işverenler de bunu kullanıyorlar, bir işyerine kadın alındığı zaman onun sözleşmesi daha uzun sürede imzalanıyor, ya da hiç imzalanmıyor. Kulaktan kulağa giden yasalar geçerli oluyor, kadınlar da bunun böyle olduğunu sanıyorlar.

Kitapta kadının çalışma yaşamındaki haklarına çok geniş yer ayrılmış, pratik örnekler de verilmiş, sendikalarından talep geldi mi bu konuda?

Hayır, gelmedi. Ama Tekstil Sendikasıyla birlikte çalıştığımız için onlar bütün şubelerine gönderdiklerini ve ilgi gördüğünü söylediler. Pratikte nasıl kullandılar bilmiyorum, bunun geri dönüşü olmadı.

Bizim sendikamızda erkeklere de eğitim veriliyor, kadın işçilerin ne tür sorunları olabilir, onları nasıl örgütleyebilirsiniz diye, bu bölüm genel sendikal eğitimlerde erkek temsilciler için de yararlı olabilir gibi geldi bana, siz ne dersiniz?

Tabii ki kullanılır, böyle bir şey olursa biz de gelir anlatırız. Bizim projemiz bir yıllıktı, tamamlandı. Ürünleri oluşturduk, dağıtımı yaptık ve tanıttık. Kişisel olarak Türkiye'nin herhangi bir yerinden, herhangi bir sendikadan, herhangi bir kadın kuruluşundan, gelin bilgilendirin, dedikleri zaman gelirim.

Sendikalardan ve federasyonlardan buna yönelik bir talep gelse, biz sadece çalışan kadınlara yönelik çalışmalar da yapabiliriz. Bu hakları sadece kadınlara değil bu konuda sendikalara üye kazandırmaya çalışan

erkeklere de anlatırız. Kadın çalışması sadece kadınlara yönelik yapılır, diye düşünmüyoruz. Hayatı paylaşıyoruz, bir tarafı bilgilendirmek, öteki tarafı bilgilendirmemek doğru değil. Ama kadınlar erkekli ortamlarda pek konuşmıyorlar, o yüzden bazı çalışmaları da sadece kadınlarla yapıyoruz. Bu konulara duyarlı olan sendikalar daha başarılı çalışmalar yaparlar diye düşünüyorum. Evdeki sorunları hafifleten bir işte çalışmak, bir kadın için düşünün ne kadar arzu edilebilir bir şeydir. Ben hep düşünürüm niçin sendikacılar kadın işçileri bu konuda ihmal ederler diye. Bu, örgütlenmeyi de engelleyen bir şey. Önce erkek sendikacıların eğitilmeleri gerekiyor herhalde.

Kitapta dilekçe örnekleri var, boşanma dilekçesi, aile içi şiddet, dayağa karşı korunma kararı aldırma için nasıl bir dilekçe verilmeli... Neden dilekçeler?

Bu kitabı alan bir kadın, mahkemeye başvurmak istiyorsa bu örnekler bakarak dilekçe yazabilir. Dikkat ederseniz iki dilekçe örneği var, bir bizim yazdığımız bir de aynı konuda avukatın yazdığı dilekçe. Avukatları kadınların istediklerine uygun davranmış mı, onu da kontrol edebilsinler diye bu dilekçeleri verdik. Ayrıca kadınlar her alanda hayatı elinde tutmalı. Sorunu avukata devredip avukatın bir şeyler yapmasını istememeli, onu da kontrol etmelidir.

Trafikte karşılaşılan sorunlar karşısında izlenecek yasal yollar diye bir bölüm var, bu bölümü koymak nereden aklınıza geldi?

Kadınların bisiklete binmeleri bile çok zor. Kadınlar elle tacizden arabayla sıkıştırılmaya kadar pek çok tacizle karşılaşılıyorlar. Oysa trafik yasaları herkes için geçerli, kadınlara şöyle davranılacak, erkeklere böyle davranılacak, diye bir ayrım yok. Araba erkeğin aracı gibi anlaşılıyor bir taraftan da, arabanın tasarrufu ona ait. Arabada onun istediği şeyler yapılıyor, erkek sigara içiyorsa sigara içiliyor, içmiyorsa içilmiyor. O arabada diğer insanların çocukların eşinin hiçbir hakkı yok, onun egemenlik alanı. Ortak alınmış bir aile arabasında erkek kadar kadının da hakkı var, bunların görülmesini istedik.

Kadının seyahat sırasındaki hakları ile ilgili bir şeyler var...

Evet, tek başına seyahat etmek, erkeklere özgü bir şeymiş gibi algılanıyor. Kadınların o alanda ne tür hakları var onları da belirtmek istedik.

HELSİNKİ YURTTAŞLAR DERNEĞİ

Helsinki Yurttaşlar Derneği, temel hak ve özgürlükler, barış, demokrasi, çoğulculuk alanlarında çalışmalar yapan bir sivil toplum kuruluşudur. 1993 yılında kuruldu.

Siyasi partiler, hükümet ve devletlerden bağımsız olarak çalışan Helsinki Yurttaşlar Derneği (hYd) uluslararası sözleşmelerle belirlenen barış, insan hakları, çevreyi tahrip etmeyen bir ekonomi, demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi evrensel değerlerin hayata geçirilmesini ve sivil tabanda yaygınlaştırılmasını hedefler. Çoğulcu demokratik yapıların ve sivil toplum inisiyatiflerinin geliştirilmesini amaçlayan hYd'nin temel çalışma ilkesi, sorunların karşılıklı anlayış ve diyalog yoluyla çözümüdür.

Ayrıntılı bilgiye www.hyd.org.tr adresli web sitesinden ve 0212 292 68 42 - 43 numaralı telefonlardan ulaşabilirsiniz.

KADINLAR ‘KENDİ İŞİNE’?

Sosyal devletin tasfiyesi ile birlikte hükümetin ve Dünya Bankasının yoksulluğu değil ama risklerini azaltmaya dönük projeleri ağırlık kazandı. Bunlar arasında yer alan, kadın girişimciliğini geliştirme projeleri, kadınlar için günü kurtarmaya dönük istihdam biçimlerini öngörüyor. Oysa kadınların ellerinin hamuruyla “erkek işleri”ne karışması gerekiyor.

Türkiye’de kadınların işgücüne katılma oranlarının düşük olduğu sıklıkla ifade edilir.

Resmi verilere baktığımızda, Türkiye’de kadınların işgücüne katılma oranlarının giderek düştüğü görülür. Nitekim kadınlar arasında 1990 yılında yüzde 34 olan işgücüne katılma oranı, 2006 yılında yüzde 25’e düşmüştür. Aslında Türkiye’de işsizlik oranları artıp, istihdam alanları daraldıkça kadınlar evlerine geri dönüyorlar. Bu durumun önemli bir nedeni kadınların işgücü piyasasında kolay vazgeçilebilir bir gruba oluşturmalarıdır. Kadınlar daha zor işe alınıyor daha kolay işten çıkartılıyorlar. Türkiye’de iş güvencesizliğinin çalışanlar açısından bir sorun olduğu ve cinsiyet farkı gözetmediği ileri sürülebilir. Ancak kadınlar arasındaki işsizliğin erkeklere oranla daha yüksek olması, bu sorunun kadınları daha fazla mağdur ettiğini gösteriyor. Bu nedenle İş Yasası’nda kadınlara yönelik ne kadar ileri düzenlemeler yapılırsa yapılsın, onlar etkin bir iş güvencesi ile ayrımcı uygulamalara karşı korunmadığı sürece kadınların işgücü piyasasındaki zayıf konumu değişmeyecektir. 4857 sayılı İş Kanunu bu açıdan

değerlendirildiğinde doğum izni, istihdamda cinsiyet ayrımcılığının önlenmesi ve diğer düzenlemeler ile iş güvencesine ilişkin düzenlemelerinin işverenlerin kadın işçilere yönelik ayrımcı uygulamalarını engelleme bakımından etkisiz olduğu görülür. Özellikle 30 ve daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde istihdam edilenlerin iş güvencesi hükümlerinden yararlanabileceklerine ilişkin düzenleme, bu durumun önemli nedenlerinden birisidir. Kadınların çoğunlukla istihdam edildikleri işyerleri ve işler bu hükümden yararlanmalarına engel olacak niteliktedir. Nitekim evin dışında işgücüne dahil olabilen kadınlar çoğunlukla kayıt dışı, düşük ücretli, örgütlenmenin çok zor olduğu küçük işyerlerinde ve fakat ev içinde üstlenmiş oldukları roller ile uyumlu işlerde istihdam ediliyorlar. Düşük ücret, cinsel taciz, uzun çalışma saatlerinin yanı sıra aile sorumlulukları ile çalışma hayatını dengeleme çabası ve zorluğu kadınların çalışma hayatına girişine engel oluyor. Bütün bunların yanında bazı işyerlerinde kadınların ne zaman hamile kalacaklarına ve hamile kalmayacaklarına ilişkin belgelerin imzalatılması da daha sık karşılaşılan bir uygulamaya dönüşüyor.

Kadınların işgücüne katılma oranının düşük olması çalışan kadınların sayısının düşük olduğunu mu gösterir? Aslında bu durum kadınların çalışmadığını değil, kadınların çalışmasının ücretlendirilmediğini veya emeğinin görünmediğinin de bir göstergesi olarak okunabilir.

Kadın emeğinin üzeri örtülüyor

Özellikle Türkiye’de uygulanan tarım politikalarının kırsal yapıdaki çözümü hızlandırması, tarımda ücretsiz aile işçisi olan ve kentte formel kesimde iş bulmalarına olanak veremeyen vasıfsızlık, kadınların hareket alanlarını daraltan sosyal ve kültürel faktörler kadın istihdamının önündeki engeller olarak görülmektedir. Toplumda kadın işgücüne yönelik geleneksel bakış açısının ve bazı kadınların kendilerine biçtikleri öncelikli rol “eş ve anne” ile “ev kadınlığı”dır. Kadınların istihdam biçimi de bu tanımlamalara uyumlu olmaktadır. Kadın emeği genellikle ucuz emek, yardımcı aile işçisi ve ücretsiz aile işçisi olarak görülmektedir. Özellikle vasıf ve eğitim düzeyi düşük olan kentli kadınlar arasında, ailevi rol ve sorumluluklarını aksatmadan ve toplumun geleneksel baskısını bertaraf etmek amacıyla ev eksenli çalışmanın yayıldığı görülmektedir. Bu durum kadınların yüklediği maliyetlerden ve zorunluluklardan kaçan işverenlerin özellikle dokuma, tekstil ve elektronik alanında taşeronlaştırma ve eve iş verme sistemini yaygın bir şekilde kullanma olanağını artırıyor.

Kadın emeği ile ilgili bir başka sorun kadınların kendi emeklerinin üzerini örtmeleridir. Bunun kendi emeğinin farkında olmalarına engel olan birçok sosyal ve kültürel faktörle ilgili olduğunu söyleyebiliriz. Yapılan araştırmalar evde gelir

getirici bir faaliyet yürütseler dahi kadınların kendilerini çalışan biri olarak değil ev kadını olarak tanımladıklarını gösteriyor. Kadınlar ve toplum tarafından ev kadınlığı ve ev işleri, çocuk bakımı gibi emeğin yeniden üretimine yönelik işler, kadının doğal yükümlülükleri olarak görülüyor. Çok düşük de olsa bir ücret karşılığı ve herhangi bir güvenceye sahip olmadan yapılan işler ev işlerinin bir eklentisi haline dönüştürerek kadınların yükünü bir kat daha artırıyor, ev işlerine harcanan emeğin görünmezliği yanında evde gelir getirici işler de görünmez kılıyor.

Yeni dönemde de kadın işgücü erkek işgücünü destekleyen ve ev işlerini aksatmadan, evde tecrit edilmiş halde çalışacak şekilde yeniden örgütleniyor. Gerçekte bu durum kadının dışarıda çalışmasına karşı duran geleneksel değer ve kültürle örtüşerek, cinsiyetçi işbölümünü yeniden üretiyor.

Sosyal devletin tasfiye sürecinde de toplumda var olan cinsiyetçi iş bölümünden yararlanıldığı görülüyor. Aslında sosyal devleti tasfiye etmeye yönelik politikaların en önemli mağdurlarının kadınlar olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Her kadın girişimci olamaz

Devletin önemli sorumluluk alanı olan istihdam politikaları ve yoksulluk “her şeyin devletten beklenmeyeceği” argümanı ile sivil toplum kuruluşlarının çabalarına terk edilmiş durumda. Artık istihdam ve yoksulluk devletin sorumluluk alanının içinde görülüyor. Yoksulluğun, işsizliğin ve gelir dağılımındaki adaletsizliğin derinleşmesine neden olan neo-liberal politikalar gereği, sosyal güvenlik, sağlık, eğitim, çocuk ve yaşlıların bakımı gibi sosyal hizmetlere ayrılan bütçe daraltılıyor. Sosyal

refah devletinin sağladığı bu olanaklardan yararlanan kişi sayısının azalması ve bu hizmetleri satın alamayacak kadar yoksul olan vatandaşların her türlü güvenceden yoksun olması yükün aileye bindirilmesi anlamına geliyor. Elbette bu alanda doğan boşluğun doldurulması gerekiyor. Dolayısıyla bu boşluk yani sosyal devletin yükümlülükleri arasında yer alan hasta, yaşlı, çocuk bakımı vs. hizmetler kadın emeğine yüklenerek dolduruluyor. Artan yoksulluk karşısında dar bir bütçe ile evi çekip çevirmekten, yardım kuyruklarında beklemeye kadar tüm yoksulluk hallerinde de kadınların en önde görülmesinin tesadüfi olmadığını söylemek gerekir.

Yine son dönemlerde sosyal devletin tasfiyesi ile birlikte hükümetin ve Dünya Bankası’nın yoksulluğu değil ama risklerini azaltmaya dönük projelerinin arasında yer alan kadın girişimciliğini geliştirme projeleri, kadınlar için günü kurtarmaya dönük istihdam biçimlerinin öngörüldüğünü gösteriyor.

Daha çok sivil toplum kuruluşları aracılığı ile yürüyen bu projelerin yoksulluğa ve kadın istihdamına kalıcı çözümler getirdiğine yönelik bir veri yok. Birkaç kişisel öykünün abartılı olarak medyada yoksullukla mücadelede bir başarı olarak

yansıtılması bu projelerin etkin olduğunu göstermiyor. Ayrıca kendi hesabına çalışan kadınların yüzde 28’nin yoksul olduğu gözlerden uzak tutulmamalıdır.

Kadın girişimciliği ile ilgilenen sivil toplum kuruluşlarının ilgi ve faaliyet alanlarına göz gezdirildiğinde kadınların evde yaptıkları ve iyi bildikleri işleri daha uzman bir şekilde yaparak, bunları ticarileştirme yoluna gittikleri görülüyor. Bu kuruluşlar aracılığı ile kadınlar kreş gibi çocuk bakımı işini kendi kendilerine çözmeye çalışıyorlar. Bu iyi niyetli çabaların ve kadınlar için öngörülen istihdam biçimlerinin neo-liberal politikalar ile oldukça uyumlu olduğu gözlemleniyor. Oysa işgücü piyasasının kuralılaşması, yoksulluğun artması, uygulanan tarım politikaları, işsizlik, eşitsizliği giderme işlevine sahip olan sosyal refah hizmetlerinin azaltılması ve özelleştirme gibi ekonomik ve sosyal politikalar kadın istihdamındaki olumsuz tabloyu daha da ağırlaştırıyor. Ve toplumdaki cinsiyetçi iş bölümünü yeniden üretiyor. Özetle, neo-liberalizmin “Herkes kendi başının çaresine baksın” anlayışı kadınların ellerinin hamuruyla erkek işine karışması çabasını sekteye uğratmış gibi görünüyor.

Kadınların Medya İzleme Grubu kuruldu:

Medya kadınların büyüteci altında

Dizilerden reklamlara, haberlerden magazin programlarına, gazetelerden radyo programlarına, kadın haklarının ihlal edilmediği yer yok. Artık, medyada bu ihlalleri yakından takip eden bir grup var: Kadınların Medya İzleme Grubu. Konuyla ilgili MEDİZ üyelerinden Hülya Gülbahar, Leyla Şimşek, Hülya Uğur Tanrıöver ve Melek Özman'la görüştük.

SELGİN ZIRHLI KAPLAN

MEDİZ nedir, nasıl bir araya geldi?

Melek Özman: Medya İzleme Grubu, kadınların ve kadın gruplarının bir araya gelip medyadaki kadının insan hakları ihlallerini, medyada kadınların teşhiri ve çıkış bildirgesinde de saydığımız birçok ihlale karşı birlikte çalışmak üzere kurduğu bir grup.

İçinde kadın kurumlarının desteklediği, ama aktif bir çalışma grubuyla tek tek kadınların koordine ettiği bir grup.

Hülya Uğur Tanrıöver: uzun yıllardan beri iletişim ve medya sosyolojisi alanında çalışıyorum. Bu da, hem medyada toplumsal cinsiyet temsilleri üzerine çözümleme çalışmaları, hem de medya içeriklerini üreten (gazeteci, senarist, vb.) ve bunları okuyan / izleyen kişilerle, özellikle de kadınlarla saha çalışmaları yapmam anlamına geliyor. Bu nedenle deyim yerindeyse, zaten bu alanda çalışıyorum. Farklı vesilelerle tanıştığımız, Melek Özman gibi, Hülya Gülbahar gibi arkadaşlar da bu konuya duyarlılıklarını ve bir şeyler yapma gereksinimini dile getirdiklerinde, tabii ki ben de dahil oldum gruba. ...

MEDİZ'in amacı nedir, nereye karşındır?

Hülya Gülbahar: Medya şu anda gerek Türkiye politikalarının, gerekse dünya politikalarının oluşturulmasında son derece önemli bir güç. Dünyada yaşayan bütün insanların hayatını belirlediği gibi, kadınların hayatını da doğrudan doğruya etkileyip belirleyen bir güç. ...

Hülya Uğur Tanrıöver, Leyla Şimşek, Hülya Gülbahar, Melek Özman

Leyla Şimşek: ... Ataerkil ilişkilerin ve toplumda maruz kaldığımız iktidar ilişkilerinin, sömürü ilişkilerinin, ataerkeye bağlı oluşan tahakküm ilişkilerinin aslında medyada sürekli tekrarlandığını görüyoruz. ... Biz, toplumumuzdaki kadınlık, erkeklik ilişkilerinin daha eşitlikçi yönde dönüşebilmesi için medyanın da dönüşmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Hülya Gülbahar: Zaten kadın hareketinde uzun yıllardır kendi çapımızda medyada olan biten herşeye karşı duyarlılık göstermeye çalışıyorduk. ... MEDİZ oluşmadan önce de kadın hareketi medyayı takip ediyordu... Kadın örgütleri kendi gündelik çalışmalarının bir parçası olarak yürütüyordu bu çalışmaları. ...

Fakat medyanın gündelik hayat üzerindeki etkisi, son dönemde, son yıllarda giderek artan etkisi, olay çıktığında kendiliğinden verilen tepkiden çok, sistematik olarak, uzman-

lık alanı bu olan, bu konuda uzmanlaşmış bir örgüte olan ihtiyacı arttırdı. Kadına yönelik şiddet, kadın hakları, hukuk, kadın istihdamı konularında olduğu gibi, medyanın da ayrı ve uzmanlaşmış, düzenli çalışan bir kadın grubu tarafından izlenmesi gerektiğine o deneyimlerden çıkarak karar verdik.

Medya olarak kastettiğiniz alan sınırları nelerdir. Medyanın hangi alanıyla uğraşıyorsunuz, hepsini birden takip edebiliyor musunuz?

Leyla Şimşek: Medya çok geniş bir alan aslında. Şu anda hepsini birden ele alabilecek güçte değiliz tabii ki. İnternet, gazeteler, televizyonlar, radyolar ve buna benzer pek çok şey dahil medyaya, reklam panoları, hepsi... Ama hepsine birden enerji ayıracak güçte olmadığımız için bizim önceliğimiz şu anda insanların en çok ulaşabileceği medya örneklerini analiz ediyoruz.

Tabii bu durumda televizyon ve gazeteler başlıca hedefimiz haline geldi ister istemez.

Melek Özman: ... Medya ile aslında kitle iletişim araçlarının hepsini kastediyoruz. Ama artık kesinlikle iletişim diye birşeyin olmadığı bir zamandayız. ... Ne tür şeyler izlemek istediğimizi, izlediğimiz ya da okumak istediğimiz şeyleri etkileme gücümüz olmalı, şimdi böyle birşey yok artık. ... Medyanın bizim olmasına artık olanak yok, medyada yok sayılan sadece kadınlar da değil. Kadınlar bizim önceliğimiz olduğu için konu kadınlar, Kadınlar için medya yok, yani o yemek sayfaları, kadın eklerini kastetmiyorum, ya da televizyondaki kadın programlarını kastetmiyorum.

Peki MEDİZ'in oluşturulması fikri nasıl somutlaştı?

Hülya Gülbahar: Son olarak Gamze Özçelik olayının medyada yer verilmiş biçimi, yine cinsel saldırıya maruz kalan

bir kadının medya eliyle hem reyting malzemesi olarak, hem de kişilik hakları ağır zarar görecektir biçimde işlenmesi, kadının insan haklarının o olayda da bariz şekilde ihlal ediliyor olması üzerine değişik kadın örgütleri ve kadın örgütlerinden kadınlar, artık daha fazla ertelemeyip bu konuda özel olarak, medyada kadının ve kadınlığın yer alış biçimini sorgulayacak özel bir grup kurmasının zamanının geldiğine karar verdik.

MEDİZ olarak bugüne kadar yürüttüğünüz kampanyalar neler, birkaç basın açıklamanız oldu, hangi konularla ilgiliydi bunlar? Nasıl cevaplar aldınız?

Melek Özman: Örneğin Radikal gazetesinin "Bilim Adamları" başlığıyla ilgili bir açıklama yaptık. Radikal'den hiçbir yanıt gelmedi.

Hülya Gülbahar: Yanıt veremeyenlerin peşini bırakmayacağız ama, tekrar göndereceğiz.

Leyla Şimşek: ... Haydar Dümen'le ilgili bir açıklamamız vardı, ona cevap geldi.

Hülya Uğur Tanrıöver: Şu anki yapısal özellikleri nedeniyle MEDİZ ancak belli konularda tek tek girişimlerde bulunabiliyor. Yani sürekli takip ve bunun sonucu periyodik eylemler gibi bir olanağımız maalesef yok. Zira ben de dahil çalışma grubunda olan arkadaşların hepsi, zaten iş-güç ve diğer eylemliliklerle pek yoğunuz. ... Bence en çarpıcı işlerimizden biri Dr. Haydar Dümen için Posta'daki köşesinde kadınlara hakaret ve suça teşvik nedeniyle MEDİZ tarafından Basın Konseyi, kendi gazetesi gibi yerlere suç duyurusunda bulunulması ve bu girişim sonucu, Basın Konseyi'nin söz konusu kişi için "uyarı" cezası uygulamasıydı.

Hülya Gülbahar: Evet, Basın Konseyi uyarı verdi Haydar Dümen'e ve Posta Gazetesi genel yayın yönetmenine.

Kadına yönelik şiddetin ve namus cinayetlerinin engellenmesiyle ilgili 4 Temmuz 2006 tarihinde Başbakanlık Genelgesi yayınlandı. Genelge dört bölümden oluşuyor, dördüncü bölümü sadece medyanın yapması gerekenlere ayrılmış.

... Mediz'in en önemli takip konularından birisi bu genelgenin hayata geçirilmesi olacak. ... Bakanlığa bu konuda dilekçe verdik, bu dilekçenin yanıtlarını bekliyoruz.

Genelgenin medyaya ilgili bölümü, medya eğer samimi bir şekilde, buna tabii ki sendika medyaları da dahil- çalışanların içerisindeki kadın oranından yönetimde yer alan kadın sayısına kadar müdahale eden bir genelge aynı zamanda. Eşit temsil ve katılımı isteyen bir genelge. Muhabirinden genel yayın yönetmenine kadar toplumsal cinsiyet eğitiminden geçirilmesi gerektiğini söyleyen bir genelge. Yani önce medyanın kendine bir çeki düzen vermesi gerekiyor, genelgenin söylediği şeylerden bir tanesi bu. ... Toplumsal cinsiyet eğitiminden kastettiğimiz şey son derece açık. Bu toplumun bir kadın rolü vardır, bir de erkek rolü vardır. Bu roller hep böyle mi kalacak, bu roller değişmez mi? Bu roller doğru roller mi? Bunu tartışmak ve doğru rolleri bulmak. Dolayısıyla kadın işi-erkek işi diye bir ayrımın hem evde hem toplumsal hayatta ortadan kaldırılması. Toplumsal cinsiyet eğitimi dediğimiz şey tamamen budur. ... Çalışan ve yönetim kademesinde yer alan kadınların sayısının eşit düzeyde olması lazım. Yüzde 50-yüzde 50 olması lazım.

Üçüncü görevi medyanın, bunu sağlamak için kendi yayıncılık anlayışını da, kendi öz denetimiyle düzenleyebilmesi için ayrımcılığa yer veremeyen, kadınları aşağılamayan, bunun için kendi iç etik normlarını saptaması, ve bu normları kontrol edecek bir denetim mekanizmalarını oluşturması gerekir. Medyanın temel olarak bu üç şeyi acilen yapması gerekiyor. ...

MEDİZ'in yapacağı en önemli işlerden bir tanesi bunu yapıp yapmadıklarını kontrol etmek olacak.

Melek Özman: Eskiden tartışılırdı bu çok, arz-talep meselesi derlerdi, yani bu talep edildiği için bunu arz ediyoruz derlerdi, şimdi bunun doğru olmadığına çok eminim. Medya artık sadece haber vermiyor. Bir iletişim aracından söz edemiyoruz,

iletişim insanları yönlendiren, biçimlendiren, yeni kuşakların bütün değerlerini belirleyen devasa bir iletişim platformundan söz ediyoruz artık. ...

Leyla Şimşek: Kadınların ne yaşadıkları, ne yaşayacakları konusunda medyanın son derece ataerkil ve bizim aleyhimize olduğunu hepimiz kabul ediyoruz. Ama bunun yine de sınıfsallıkla ilgisi olduğunu düşünüyorum. Çünkü birçok dizide de rastlıyoruz buna, gazetelerde de var. Kadının ne yaşayacağı, hangi erkeğin karısı olduğuna bağlı. ...

Hülya Gülbahar: Örneğin 14 Şubat'ta açıkça sınıfsal bir saldırıyla karşı karşıya kaldık. Benim izleyebildiğim bütün reklamlarda ve bütün sloganlarda, küçük, ufak tefek kitap vs. gibi hediyeler cinsiyetsiz ve kadınların da alabileceği hediyeler olarak sunulurken, büyük parça, para yatırmak gereken hediyeler hep erkeklerin kadınlara alacağı hediyeler olarak sunuldu. Bir kere böyle sınıfsal bir duruş var. Para erkeklerde, ve pahalı hediyeleri erkekler alır kadınlara.

Leyla Şimşek: 14 Şubat, erkeklerin kadınları ihya ettiği gün gibi algılanıyor.

Hülya Gülbahar: Evet. Mülk sahibi olan onlardır, onlar büyük hediyeler alır.

Sevginin büyüklüğü hediyein fiyatıyla mı ölçülüyor yani?

Hülya Gülbahar: Sadece değeri değil, varlığı da... Beni seviyorsan tektaş alacaksın, pırlanta alacaksın. Sevginin varlığı, ölçüsü, herşey parayla ölçülebilir oldu. Buna alternatif olarak sunulan model içerisinde de yine aynı sınıfsal olmayan bakış açısıyla karşı karşıyayız: "Tektaşını kendin al." Sanki kadın özgürlüğüne sesleniyormuş gibi düşünülen bir şarkı. ...

Yani bu sınıflar ve değişik kesimlerden kadınların ihtiyaçlarını, farklılıklarını gözetmeden bir modeli, bütün bir toplumun modeliymiş gibi yansıtmak, gerçekten de çalışan kadınları yok saymanın tipik göstergelerinden bir tanesi. ... Kadınların haklarını politik meseleler kesiyorsa, tabii ki onlara karşıyız, milliyetçilik, ırkçılık, bunları kestiği, kadınların hayatına değdiği her noktada bu tip geleneksel duruşlara, dinsel inanışlara, politik duruşlara, ve sınıfsal duruşlara karşı olmak zorundayız zaten.

Medya'da Kadınların İnsan Hakları İhlallerine Son!

... Medya kadınların insan haklarına yönelik ihlalleri çeşitli biçimlerde gerçekleştiriyor. Örneğin: 1. Kullandığı cinsiyetçi haber, sunum dili ve görsel malzeme ile, 2. Özel hayatı teşhir ederek / özel hayatın dokunulmazlığını ihlal ederek ve kadınların özgürlük alanını kısıtlayarak, 3. Tecavüz gibi cinsel suçlara ve şiddete maruz kalanları cinsiyetçi yargılar eşliğinde kendi kurduğu sanık sandalyesine çıkararak, tecavüz ya da şiddete maruz kalanın 'ahlakını', 'yaşam biçimini' sorgulamaya kalkışarak yani suçluyu ya da suçu değil, tam tersine suç

maruz kalan kadını cinsiyetçi ön kabul-lerle yargılayarak, 4. Kadınları ve kadınlara yönelik işlenen suçları magazinleştirerek ve bu suçları erotik, pornografik röntgencilik besleyecek şekilde reyting / izlenirlik malzemesine dönüştürerek... 5. Haberlerde, yorumlarda kadınlara yer vermeyerek, hayatın tüm alanlarında yok sayarak, 6. Kadınlara yönelik şiddet ve cinsiyetçilik söz konusu olduğunda kendi iç denetim ve eğitim mekanizmalarını hemen hiç işletmeyerek, 7. Değişik alanlara ve kadınlara dair konuları işlerken, kendi alanında yıllardır mücadele veren, önemli bir bilgi ve deneyim birikimine sahip kadınları ve kadın örgütlerini

muhatap almaya-rak, görüşlerine başvurmuyarak.

... Bu ihlallerden hem kadınlar, hem de tüm toplum zarar görmektedir. Bizler, medya eliyle yapılan hak ihlallerine ve kadınlara karşı işlenen şiddet suçlarının teşvik edilmesine "dur" demek, bu ayrımcılığı sonlandırmak üzere kadınlar, kadın grupları ve kurumları bir araya gelerek Medya İzleme Grubu'nu (MEDİZ) oluşturduk. Medya İzleme Grubu olarak, öncelikle, tüm medya kurum ve mensuplarını ve ilgili tüm birimleri bu ihlallerden vazgeçme konusunda duyarlı ve sorumlu olmaya davet ediyor, ihlallerin takipçisi olacağımızı duyuruyoruz.

HAKLARIMIZ

AV. SERAP ÖZDEMİR

Petrol-İş Sendikası Hukuk Müşaviri

Cinsiyet ayrımcılığına ilişkin yasal düzenlemeler

Bu sayımızda, çalışma mevzuatında yer alan cinsiyet ayrımına ilişkin düzenlemelere değineceğiz. 1982 Anayasası'nda çalışma, herkesin hakkı ve ödevi olarak tanımlanırken kimsenin, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmayacağı, küçüklerin, kadınların ve bedeni ve ruhi yetersizliği olanların çalışma şartları bakımından özel olarak korunacağı hüküm altına alınmıştır. Bu sınırlamalar gebelik ve doğum gibi özel dönemlerinde kadına yönelik pozitif ayrımcı önlemlerdir.

Kadınların çalışma hayatına katılmaları ile korunmalarına yönelik yasal tedbirler, çalışma mevzuatında yer almaya başlamıştır.

Kadın işçilerin korunmasına ilişkin ilk yasal düzenleme, 1930 tarihli Umumi Hıfzısıhha Yasası'dır. Anılan yasada, gebe kadınların doğum öncesi ve sonrası üç aylık süre içinde çocuğunun ve kendisinin sağlığına zarar veren işlerde çalıştırılmaması, işe başladıktan sonra da altı ay boyunca çalışma süresi içinde yarımşar saatlik iki emzirme izni verilmesi gibi düzenlemeler yapılmıştır.

1930 yılından sonra yapılan diğer yasal düzenlemeler de kadınlara ilişkin bir kısım koruma tedbirleri içermektedir. Ancak 4857 sayılı İş Yasası ile bu koruma tedbirleri kadınlar açısından negatif ayrımcılık olarak kadın-erkek eşitliğine dönüştürmüştür. Anayasa'da düzenlenen eşitlik ilkesi, 4857 sayılı İş Yasası'ndaki düzenlemelerin Anayasal dayanağını oluşturmuştur.

İş Yasası'nda kadın-erkek eşitliğini düzenleyen hükümler şöyledir:

Eşit Davranma İlkesi

4857 sayılı Yasada, iş ilişkisinde dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplere dayalı her türlü ayrımcılık yasaklanmıştır.

Eşitlik konusunda getirilen en önemli düzenleme, iş sözleşmesinin yapılması, çalışma koşullarının belirlenmesi, uygulanması veya iş sözleşmesinin sona ermesinde cinsiyete ayımına bağlı ayırım yapılamayacağına dairdir. Buna göre, işveren, biyolojik veya işin niteliğine ilişkin sebepler zorunlu kılmadıkça bir işçiye, iş sözleşmesinin yapılmasında, şartlarının oluşturulmasında uygulanmasında ve sona ermesinde cinsiyet veya gebelik nedeniyle doğrudan veya dolaylı farklı işlem yapamaz.

Yine, aynı veya eşit değerde bir iş için cinsiyet nedeniyle daha düşük bir ücret kararlaştırılmaz. İşçinin cinsiyeti nedeniyle özel koruyucu hükümlerin uygulanması, daha düşük bir ücretin uygulanmasını haklı kılamayacağı da yasada yer almıştır.

Görüleceği gibi, işverenlere çalıştırdıkları işçiler için eşit davranma yükümlülüğü getirilmekte ve cinsiyet ayrımı yasağı getirilmiştir. Bu hükümler, kadının korunması ilkesine dayanan pozitif ayrımcılık olduğundan hukuka uygundur.

İşçinin ispat etmesi halinde iş ilişkisi sona ermiş ya da devam ediyor olsa bile bu yasağa aykırı davranan işveren, işçiye ücretinin dört aylık tutarı kadar

tazminat ödeyecektir.

Ayrıca eşitlik ilkesine aykırı davranan işverene idari para cezası da verilebilecektir.

Gece Çalıştırma Yasağı

1475 Sayılı Yasada, sanayiye ait işlerde 18 yaşını doldurmamış erkek çocuklarla, her yaştaki kadınların gece çalıştırılmalarının esas itibarı ile yasak olduğu hükmü, 4857 sayılı İş Yasası ile değiştirilmiştir.

Yapılan düzenlemede, 18 yaşını doldurmuş kadın işçilerin gece postalarında çalıştırılmaları mümkün hale getirilmiştir. Her yaştaki kadınların gece çalışmasına getirilen yasak kaldırılmış olup, gece çalıştırma yasağı yalnızca çocuk ve genç işçiler için kabul edilmiştir.

Analık Halinde Çalışma ve Süt İzni

4857 sayılı Yasada doğumdan önce 8 hafta, doğumdan sonra 8 hafta olmak üzere toplam 16 haftalık çalıştırma yasağı mevcut olup, çoğul gebelik hali de düşünülerek bu durumlarda 8 haftalık süreler iki hafta eklenmiştir.

Ancak, sağlık durumu uygun olduğu takdirde, doktorun onayı ile kadın işçi isterse doğumdan önceki üç haftaya kadar işyerinde çalışabilmektedir. Bu durumda kadın işçinin çalıştığı süreler doğum sonrası süreler eklenmektedir. Hamilelik süresince kadın işçiye periyodik kontroller için de ücretli izin verilmekte, yine, hekim raporu ile gerekli görüldüğü takdirde, hamile kadın sağlığına uygun daha hafif işlerde çalıştırılmakta ve bu durumda işçinin ücretinde herhangi bir indirim yapılmamaktadır.

Bir yaşından küçük çocuklarını emzirmek isteyen kadın işçiye günde toplam bir buçuk saat süt izni verilir. Bu sürenin hangi saatler arasında ve kaç bölüme ayrılarak kullanılacağını işçinin kendisinin belirler ve bu süre günlük çalışma süresinden sayılır.

4857 Sayılı İş Yasası'nda koruyuculuğun yanında, eşitlik ilkesine de dayanan yaklaşım çalışma mevzuatındaki olumlu gelişmelerdendir.

Ayrıca, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün, Eşit Değerde İş İçin Erkek ve Kadın İşçiler Arasında Ücret Eşitliği Hakkındaki 100 Sayılı Sözleşmesi de TBMM'ce onaylanmış ve ücret ödemelerinde cinsiyete dayalı ayırımın yasaklanmasına ilişkin uluslararası norm kabul edilmiştir.

TCK Düzenlemesi

Türk Ceza Yasasında da, kişiler arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, özrürlülük, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım yaparak, kişinin işe alınmasını veya alınmamasını yukarıda sayılan hallerden birine bağlayan işverenler hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası verilmesi hükme bağlanmıştır.

Bu hükümle, kişilerin hukukun sağladığı haklardan yoksun bırakılmalarının önlenmesi amaçlanmıştır.

İş ilişkisinin kurulmasında, uygulanmasında ve sona ermesinde Anayasal bir ilke olan eşitlik ilkesine uygun hareket edilmeli ve yasalardaki kadınlar lehine pozitif ayrımcılık uygulanır kılınmalıdır.

Rahim ağzı kanserine karşı aşı bulundu

Her yıl dünya çapında yüz binlerce kadının yaşamını yitirmesine yol açan rahim ağzı kanserine karşı aşı bulundu. Aşı şimdilik 9-26 yaş grubu içindeki kadınlara uygulanıyor ve beş yıl bağışıklık sağlıyor.

Dünyada her yıl yaklaşık 240 bin kadının ölümüne yol açan rahim ağzı kanserinin genel nüfusa oranı 100 binde 5 dir. Buna göre Türkiye’de her yıl yaklaşık 3500 kadın rahim ağzı kanserine yakalanmaktadır. Bu hastalıktan ölüm oranı ise yüzde 30-35 kadardır. Buradan hareketle Türkiye’de rahim ağzı kanserinden her yıl yaklaşık 1200 kadının öldüğü sonucuna ulaşabiliriz.

Rahim ağzı kanserinin çeşitli nedenleri olabilir ama en sık rastlanan nedenlerden biri HPV adı verilen bir virüstür. Virüsün pek çok tipi vardır. Bazı tipleri, rahim ağzında, vajina ve vulva bölgelerinde siğillere, yaralara neden olurken, bazıları ise bu hastalıkları kanserlere dönüştürebilmektedir.

Virüslerin yol açtığı hastalıkların tedavisinde genellikle antibiyotik ilaçlar etkili değildir. AIDS, Grip, Zona, Hepatit vs gibi hastalıkların etkeni de virüslerdir ve bu hastalıklarda olduğu gibi rahim ağzı kanserlerinde de tedavi bağışıklık sistemini güçlendirecek yöntemlerdir.

Genel olarak kadınların bağışıklık sistemi bu virüsün etkisini bir buçuk iki yılda ortadan kaldıracaktır. Ancak bazı türleri bağışıklık sistemine direnebiliyor. Böyle olunca bu virüse karşı

bağışıklık sistemini güçlendirecek bir aşı bulunması yolunda çalışmalar sıklaştırılmış ve sonunda da virüse karşı etkili bir aşı geliştirilmiştir.

Üç doz uygulama

Genel olarak bu virüs cinsel ilişki ve yakın temas ile bulaşmaktadır. Kadın-

ların bağışıklık sistemlerinin zayıfladığı ağır hastalıklar, kortizon tedavileri, uyuşturucu bağımlılığı, karaciğer yetmezliği, kronik zehirlenmeler vb. gibi durumlarda virüs hızla yayılabiliyor. Bulunan aşı şimdilik 9-26 yaş grubu kadınlara uygulanıyor. Ve bu virüsün yol açtığı rahim ağzı kanserine karşı yüzde yüz koruma sağlıyor. Uygulaması üç doz şeklinde oluyor. İkincisi iki ay sonra üçüncüsü ise ikinciden dört ay sonra yapılıyor. Uygulamadan sonra yaklaşık beş yıl boyunca bağışıklık sağlanıyor. Daha uzun süre etkili olup olmadığını ise zaman gösterecek.

Rahim ağzı kanserinden korunmak için aşıdan önce, bu virüs ile karşılaşmamak, virüsün bulaşmasını önlemek gerekir. Genç kızların cinsel ilişki konusunda eğitilmesi, gerek cinsel ilişki sırasında ve gerekse ilişki sonrasında alınması gerekli korunma ve hijyen önlemlerinin alınması önemlidir. Bu önlemlerin yanında vajina ve rahimde olası, iltihap, akıntı gibi basit hastalıklar tedavi edilmelidir. Bu önlemlerin yanı sıra aşı da gereklidir.

Yine hastalığın tedavisinde başarıya ulaşabilmek için erken tanı çok önemlidir. Erken tanı vasıtaları olan vajina ve rahim kontrolleri, hücre taramaları periyodik olarak yapılmalıdır.

TARİHTEN KADIN SESLERİ

DOÇ. DR. SERPİL ÇAKIR

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fak.

Kadın tarihine Türkiye'den bakmak

Kadınlar Osmanlı'da eşit hak için mücadeleye başladılar, dergiler çıkardılar, konferanslar düzenlediler. Cumhuriyetle birlikte başta eğitim olmak üzere çeşitli reformlardan yararlandılar. 1980'lerin ikinci yarısında ise kendilerini keşfettiler.

Kadın kurtuluş hareketinin Türkiye'deki geçmişi, 19. yüzyıl sonuna, Osmanlı dönemine dek götürülebilir. Toplumda yaşanan değişim ve gelişim süreçlerine koşut olarak, kadınlar da hak ve özgürlük taleplerini gündeme getirdiler, erkeklere nazaran bulundukları konumu sorgulayarak bir kadınlık bilinci geliştirdiler. (Konuyla ilgili olarak bkz: Serpil Çakır, *Osmanlı Kadın Hareketi*, Metis Yayınları, İstanbul, 1994, 1996) 1869'da *Terakki-i Muhaderat*'la başlayan kadın dergi ve gazetelerinin sayısı Cumhuriyet'e kadar 40'a ulaştı: *Hanımlara Mahsus Gazete*, *Şüküfezar*, *Demet*, *Mehasin*, *Kadın*, *Kadınlar Dünyası* gibi kadın dergileri çıkarıldı. Bu dergiler kadınlara kendilerini birey olarak ifade etme, sorunlarını dillendirme ortamını sağladı. Her kesimden kadınların yazma ürkekliğini, çekimserliğini gidermede, taleplerini iletmede ve sesini duyurmada önemli işlev gördü. Aynı tarihsel süreç içerisinde 30'a yakın kadın ve yarıdışlaşma derneği kuruldu. Dernekler bireysel talepleri örgütlü birliklere dönüştürmede, sorunların çözümünde, ortaya konulan önerileri uygulamaya geçirmede yardımcı oldu. İlk kurulan dernekler savaşların açtığı yaraları sarmaya yönelik yardım dernekleriydi. Dernekler arasında kız çocuklarının eğitiminin temel amaç olarak alındığı, kadınların iş yaşamına girebilmeleri için mesleki eğitimin verildiği dernekler de vardı. Osmanlı Türk Kadınları Esirgeme Derneği, Osmanlı Kadınları Çalıştırma Cemiyeti Hayriyesi, Biçki

NEZİHE MUHİTTİN

Yurdu gibi dernekler benzer amaçlarla, atölyeler, terzi evleri açarak, kadınların istihdam olanaklarının geliştirilmesi için onlara beceri kazandırmaya çalıştı. Asri Kadın Cemiyeti, Cemiyet-i Nisvan Heyet-i Edebiyesi, Teali-i Nisvan Cemiyeti Kırmızı-Beyaz Kulübü gibi örgütler kadınları çeşitli açılardan bilgilendirme, bilinçlendirme amacına yönelikti. Ulviye Mevlan tarafından kurulan Osmanlı Müdafaa-ı Hukuk-u Nisvan Cemiyeti (Osmanlı kadınının Hakkını Savunma Derneği) ise *Kadınlar Dünyası* (1913-1921) adlı yayın organı ile Osmanlı feminist hareketine bir örnek oluşturdu. Bu dönemde kadınlar konferanslar da düzenlediler. Yayınlar ve konferanslar yoluyla taleplerini belirginleştirdiler, kendilerine olan güvenlerini artırdılar. Örneğin

1911 yılında İstanbul'da bir konakta Beyaz Konferanslar adıyla düzenlenen bir dizi konferansta 300'ü aşan katılımcı vardı. Fatma Nesibe Hanım, ilk konferansında, Doğu'nun ilk kadınlık celsesini açtığını şöyle söylüyordu: "Bugün, tarihi bir gündü. Memleketin muhtelif cihetlerinden, kadınlığın altı bin yıllık zulmetine, hiç olsa da, bir mum ziyası vermek azmiyle buraya kadar koşup gelen ilk tarihi şikayeti izhar olunacak, şarkın ilk celse-i nisvanı in'ikad edecekti. (Doğunun ilk kadınlık celsesi) açılacaktı".

İlk siyasal parti

Erkeklerle kendi durumlarını kıyaslayan, bu duruma isyan eden, kadınlar, *Şüküfezar*, *Kadınlar Dünyası* gibi sahibi, yazı kadrosu, hatta mürettepleri bile kadınlardan oluşan dergiler çıkardılar. Bu dergilerdeki yazılara baktığımızda kadınların çözümü kendilerinde aradıklarına şahit oluruz: "*Evet Osmanlı erkeklerinden bazıları bizi, biz kadınları müdafaa ediyorlar; görüyoruz; teşekkürler ederiz. Biz Osmanlı kadınları kendimize mahsus inceliğimiz, kendimize mahsus adat ve adabımız vardır, bunu erkek muharrirler bir kadının anlayacağı ruhla anlamazlar. Lütfen bizi kendi halimize bıraksınlar, hayallerine oyuncak buyurmasınlar. Biz kadınlar hukukumuzu bizzat kendimiz çalışmamızla müdafaa edebiliriz.*" Türkiye'de kadınlara seçme ve seçilme hakkı, Cumhuriyet kurulduktan on bir yıl sonra, 5 Aralık 1934'te tanındı. Ancak 1923 yılında Nezihe Muhittin tarafından kurulan bir siyasal parti,

Kadınlar Halk Fırkası'nı (her ne kadar daha sonra izin verilmesi de) ve yine siyasal haklar için çalışan Türk Kadınlar Birliği'ni (1934-1928) kurduklarını da hatırlatmakta fayda var.

Cumhuriyetin kuruluş yıllarından itibaren kadınlar, toplumda kendilerine yeni kamusal roller üstlenmeleri cesaretini veren başta eğitim olmak üzere çeşitli reformlardan yararlandılar. Kemalist modernleşme projesi çerçevesinde derneklerde yer aldılar, Halk Evlerinde çalıştılar. 1950'li yıllar Türkiye'de yardım dernekleri yanında mesleki derneklerin de kurulduğu yıllardı. Kadınların sosyal ve kültürel hayatını araştırma geliştirme dernekleri de kuruldu. Siyasal partilerin kadın kolları da örgütlendi bu arada. 1970'ler Türkiye'sinde ise, kadınlar sosyalizmin kadın sorununa yaklaşımı temelinde değerlendirildiler. Bağımsız kadın hareketinin ortaya çıkması için ise 80'leri beklemek gerekecekti.

Bağımsızlığa doğru

Kadın kurtuluş hareketi 1980 darbesine karşı ilk muhalefet hareketi olarak gündeme geldi. Kadınların kadın olmaktan kaynaklanan sorunları vardı, bu özgül sorunlar işçi sınıfının sorunları içinde eritilmemeliydi. 1980 sonrası kadın hareketi, erkek baskısına ve ataerkil yapıya karşı tüm bu söylemlerin sorgulanmasını, hareketin bu söylemlerden bağımsızlaştığı oranda başarılı olunabileceğine vurgu yaptı. Ataerkil sistem, feodal, kapitalist, sosyalist gibi sistemlerle ya da din, milliyetçilik ya da sosyalizm gibi ideolojilerle eklemlenerek farklı biçimler alabilirdi. Kadının ikincil ve bağımlı kılındığı özel alandan kamuya sömürü, egemenlik düzeni sorgulanmalı, cinsiyetçilik açığa çıkarılmalıydı. Kadın bilincini yükseltmek, cinsiyetçiliğin kavramlarını oluşturmak, bunu toplumda deşifre etmek ve çözüm yolları oluşturmak için öncekinden farklı yöntem ve kurumlar ortaya çıktı. Kadın dernekleri, vakıflar, inisiyatifler olarak konu ve örgütlenme biçimleri bakımından çe-

şitlendi. 80'lerin başından itibaren bilinç yükseltme grupları oluşturuldu. Deneyim paylaşımına gidildi. Ezme ezilme ilişkileri sorgulandı. 35 kadın tarafından kurulan Kadın Çevresi Anonim Şirketi, feminist literatürün önemli örneklerinin Türkçe'ye çevrilerek basılması işlevini üstlendi. Özel olan siyasaldır" vurgusuyla, özel alan, aile ve özellikle aile içi şiddet açığa çıkarıldı. 1987 yılında Çankırı'da bir hakim, kocasından sürekli şiddet gören hamile bir kadının boşanma davasını reddetmesi kadınlar için bardağı taşıran son damla oldu. Çünkü hakim davayı reddetmekle kalmamış, gerekçesini de şu atasözüne dayandırmıştı: "Kadının karnından sopayı, sırtından sıpayı eksik etmemeli". Bu karar, kadına yönelik şiddeti meşru gören zihniyetin, sadece kültürde değil, herkes için adaleti sağlamakla görevli mahkemelerde de yer bulduğunu gösteren vahim bir örnekti. Çankırı'da sekiz avukatın başlattığı protesto, başka illere de sıçradı, kadınlar sokağa döküldü, imza kampanyaları ve yürüyüşler düzenlediler. Örneğin, 17 Mayıs 1987'de İstanbul Yoğurtçu Parkı'nda düzenlenen protesto eylemi, 1980 darbesi sonrası ilk gösteri olarak tarihe geçti. "Dayağa Karşı Kampanya"yı başlatan kadınlar, şiddete maruz kalmış kadınlar için Mor Çatı ve Ankara Kadın Dayanışma Vakfı adıyla sığınaklar açtılar. "Bedenimiz bizimdir" ve "Mor iğne kampanyası", kadınların sokakta, işte, evde cinsel tacize ve şiddete karşı çıkışlarını da gösteriyordu. Örneğin mor iğne kampanyası çerçevesinde vapor, tren gibi kamusal

alanlarda, anneannelerin tacize karşı yakalarında taşıdıkları iğne, sembolik anlamda dağıtıldı.

Ve kurumlar

Cinsiyetçiliğin kanunlardan ayıklanması yönündeki çabalar 2000'li yıllarda meyvesini verdi.. Barolar içinde kurulan "Kadın Hukuku Komisyonları" ve imza kampanyalarının bu sürece katkıları büyük oldu.

Kadın dernekleri, vakıflar, inisiyatifler olarak eğitimden, çalışmaya, siyasete varıncaya dek konu ve örgütlenme biçimleri bakımından çeşitlendi. Ka-der, kadınları siyasete hazırlamayı amaçlayan bir dernek olarak kuruldu. Kadın Eserleri Kütüphanesi, Üniversitelerde Kadın Araştırma Merkezleri kadın çalışmalarının gelişimiyle doğru orantılı olarak ortaya çıktı. Kadın dergilerindeki değişim, 1987'de çıkarılan, radikal feminizmin örneği olan *Feminist* dergisiyle gerçekleşti. *Kaktüs* dergisi ise, sosyalist feministlerin tartışmalarının aktarıldığı önemli bir alan yarattı. 2000 yılında çıkan *Pazartesi* dergisi ise, sadece radikal feminizmin değil, milliyetçiliğe eleştirinin üst düzeyde somutlaştığı bir dergi olarak ortaya çıktı. E-posta ağları, Uçan Süpürge, Kadın Kurultayı türünden gruplar da, sorunlara çözümde müzakere alanı olarak kuruldu.

Ayrıca, vakıflar, sendikalar, meslek odaları türünden çeşitli karma örgütler ve yerel yönetimler kadınlara yönelik çeşitli faaliyetler ve düzenlemeler gerçekleştirdi; hükümet düzeyinde Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü kuruldu.

Dışarıdaki oluşum ve değişimler de kadın hareketine önemli katkılar sağladı. Örneğin, tüm kadınların anayasası olarak görebileceğimiz "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi" (CEDAW), Birleşmiş Milletler tarafından 1979'da kabul edildi; toplumsal cinsiyet eşitliği uluslararası hukukun gündemine sokuldu. Bu bakışın bütün yasalarda, politik alanlarda hakim kılınması, bunun bir hükümet politikası olarak benimsenmesi sorumluğu, Birleşmiş Milletler üyesi devletlere verildi. Sözleşmenin Türkiye tarafından imzalanmasından sonra, "Aileyi Koruma Kanunu" ve nüfusu 50 bini geçen yerleşimlerde yerel yönetimlerin kadın sığınağı açma zorunluluğunun kabulü, türünden gerçekleştirilmiş iki örnek bile, bu yaptırımın gücü hakkında bize ip ucu verebilir.

Biliyorsunuz sigara öldürür:

Kötü dosttan ayrılmanın belki de tam zamanı

Sigaranın zararları üzerinde uzmanlar hem fikir. Ama tiryakiler durdukları yerden eminler. Yalnız kendilerinin değil, yanlarında bulunan insanların da sağlıklarını tehdit ediyorlar. 31 Mayıs Dünya Sigarasızlık Günü, bu kötü dostu bırakmak için bir fırsat olabilir.

Türkiye sigara içiminin çok fazla olduğu bir ülke. Son yapılan araştırmalar özellikle gençlerde ve kadınlarda sigara tüketiminin arttığını gösteriyor. Ülkemizde sigaraya başlama yaşı 11'e inmiş. Erkek çocuklar kızlardan 2 kat daha fazla sigara kullanırken, sosyo-ekonomik durumu düşük olan gruplarda sigara kullanımı daha sık görülüyor.

Son yıllarda gelişmiş ülkelerde sigara tüketim oranı yüzde 30 azalmasına rağmen ülkemizde tüketim yüzde 80 artmıştır. Her yıl 100 bin kişi sigara nedeniyle hayatını kaybediyor.

20 yıl sonra ise 250 bin kişinin öleceği tahmin ediliyor.

Sigara için kadınların sayısının arttığını söyledik, kadın sağlığı ve güzelliği açısından farklı bedelleri var. Erken yaşlanma, kemik erimesi, kısırlık, anormal gebelik, sakat ve hastalıklı çocuk doğurma bu bedeller arasında sayılabilir.

Nikotin bağımlılığı her bağımlılık gibi önce özentiyile denenilen ilk nefesle başlar. Evde sigara içen birilerinin varlığı destekleyici neden olabilir. Sigara, öğrenilmiş bir sıkıntıdan kurtulma yolu da olabilir. Kişinin kendisini sıkıntılı hissettiği bir zamanda uzatılan bir adet sigaranın o an onu rahatlatıldığını fark etmesi gibi. Bir özentidir, bir kaçıştır veya bir meraktır başlangıcı ama sonu genelde bağımlılık düzeyine dek varan bir kullanımdır. Çoğu kez insan

sigarayı tutku derecesinde sevmeye başladığından ya da onun esiri olduğundan bırakmayı düşünemez bile. Bu nedenle tıpta sigara bağımlılığı tedavi edilmesi gereken bir hastalık olarak görülüyor.

Risk grupları kimler

Sigaranın olumsuz etkilerine karşı herkes risk altında olmasına karşın hamileler ve yeni çocuk sahibi olanlar, hastanede yatan hastalar, kalp – damar sistemi hastaları, kanser hastaları ve sigara içen anne-babaların çocukları özel risk altındadır.

Tiryakileri sigarayı bırakmaya götüren nedenler

Öncelikle ağır bir tıbbi hastalığının olduğunun öğrenilmesi, beden ve ruh sağlığının bozulduğunun fark edilmesi, aile ve sosyal çevrenin bırakma konusunda baskı yapması, bazen de çevresindeki sigara kullanıcılarının son durumunu gösteren belge veya fotoğ-

rafların görülmesi, sapta-
nan sebepler arasındadır.

Sigara bağımlılığından kurtulmaya karar verin

Sigarayı bırakmaya çalışanlar genellikle birden karar vererek bırakırlar. Bu kişiler şanslıdır. Çünkü bırakmayı, yani can dostundan ayrılmayı kesin kabul eden kişilerin sigarayı bırakma başarısı daha yüksektir. Ancak kesin bir karar verilememişse veya kendi isteğinin dışında bırakmaya çalışıyorsa bu sadece sigara kullanımına ara verildiği, yakın zamanda yeniden sigaraya başlanacağı anlamına gelir.

Nasıl ki alkol, eroin, kokain gibi maddeler bırakıldığında bir yoksunluk krizi yaşanır, sigarayı bırakma dönemlerinde de yoksunluk krizi yaşanır. Bu zorlu dönemde mutlaka uygulanması gereken kurallara şunlardır:

Bırakmanıza yardım edecek kurallar koyun

1 Sigarayı bırakmaya hazır olun: Kesin bir bırakma zamanı belirleyin. Sigara içilen ortamlardan artık uzak durun. Sigarayı bırakma girişimlerinizi hatırlayın, böylece nelerin işe yaradığını nelerin boş girişimler olduğunu gözden geçirin. Sigarayı bırakmadan önce ASLA SON KEZ (BİR NEFES BİLE) SİGARA İÇMEYİN.

2 Çevrenizden yardım ve destek isteyin: Çevrenize sigarayı bırakmak istediğinizi ve size bu konuda yardımcı olmalarını rica edin. Sigara içilmemesine dikkat edilmesini isteyin.

3 Yeni yetenekler ve davranışlar geliştirin: Dikkatinizi sigara içme isteğinden başka konulara çekmeye çalışın. İlk kez sigarayı bırakıyor iseniz günlük rutin davranışlarınızı değiştirin, işe, okula başka yollardan gidin, yaptığınız rutin işleri başka şekillerde yapmaya çalışın ki size sigarayı otomatik olarak hatırlatacak durumlarla karşılaşmayın. Kendinize genel stresinizi azaltacak eğlenceli uğraşlar bulun. Bol su veya bağımlılık yapmayan ve kilo aldırmayan başka sıvılar için.

4 Zorunlu durumlarda doktorunuzun önerdiği destek niteliğindeki ilaçları kullanabilirsiniz. Nikotin

bandı, nikotin sakızları veya bupropion etken maddeli bazı ilaçlar bu amaçla kullanılmaktadır. Ancak ilaçları kendi başınıza karar verip almayın, mutlaka bir doktor kontrolünde kullanın.

5 Kendinizi, sigara içmeyi bırakmanın zorluklarına ve kimi zaman da yeniden başlama riskine karşı hazırlayın. Bu arada kilo alma riskine karşın kendinize uygun bir diyet ve egzersiz programı yapın.

Sigaradan inciler

* Günümüzde her 8 saniyede 1 kişi sigaraya bağlı nedenlerden yaşamını kaybediyor.

* Sigaranın içinde 4 binin üzerinde zehirli kimyasal madde var. İnsan vücuduna giren bu zehirler öldürene kadar bün-yemizi kendine bağımlı kılıyor

* Sigarada katı halde kömür, naftalin, ağır metaller ve radyoaktif elementler bulunuyor. Sigaradaki Polonyum 201 ve Radyum gibi elementler nedeniyle günde bir paket sigara içen kişi, günde bir kez röntgen çektiği kadar radyoaktif işleme maruz kalıyor. İçerdiği sıvı maddeler nedeniyle 20 yıl günde bir paket sigara içen kişinin vücudunda 7 kilogram katran birikiyor

* Sigara kadının doğurganlık yaşını en az 10 yıl azaltıyor. 30 yaşındaki sigara içen bir kadın, 40 yaşında hiç sigara içmemiş bir kadınla aynı doğurganlık problemleri yaşıyor.

Günde bir sigara içen bir kadının doğurganlık şansı bile hiç içmeyenlere göre yüzde 28 oranında azalıyor.

* Her sigara yaşamı 5 dakika kısaltıyor

Kanserden ölümlerin yüzde 30'una neden olan sigara, akciğer kanseri ölümlerinin yüzde 90'ından, bronşitten ölümlerin yüzde 75'inden, kalp krizinden ölümlerin ise yüzde 25'inden sorumlu.

Kısa Haber... Kısa Haber...

Kadınlara Aspirin

Aspirin, orta yaş üzerindeki kadınların kalp-damar hastalıklarından ölüm oranını azaltıyor

Amerikan "Archives of Internal Medicine" dergisinde yayınlanan makaleye göre, 24 yıl boyunca yaklaşık 80 bin kadın arasında yürütülen araştırma, aspirin içen kadınlarda kardiyovasküler hastalıklardan ölüm oranının yüzde 38, kanserden ölüm oranının da yüzde 12 azaldığını gösterdi.

Harvard Üniversitesi uzmanlarından Dr. Chan, bu sonuçların sadece az veya ortalama dozda

aspirin kullananlar arasında gözlemlendiğini vurguladı. İlacın etkisinin, özellikle ileri derecede kardiyovasküler rahatsızlık riski taşıyan orta yaş üzeri kadınlar açısından daha önemli olduğu kaydedildi.

Dr. Chan, kanserden ölüm riskinin azalabilmesi için de aspirinin en az 10 yıl kullanılmış olması gerektiğini belirtti.

1980 yılında başlayan araştırmaya katılan 80 bine yakın kadından 45 bini hiç aspirin içmedi. 30 bin denek haftada en fazla 14 aspirin içerken 5 bin denek de haftada 14'ten fazla ilaç içti.

Araştırmaya imza atan uzmanlar, aspirinin doktora danışmadan önleyici ilaç olarak kullanılmaması gerektiğini de vurguladı.

Magnum Fotoğraf Ajansı İstanbul'daydı:

Emek Cephesinden Objektife Yansıyanlar

Dünyayı sarsan olaylara tanıklık etmek, genel toplumsal tutumu kışkırtmakta fotoğrafın gücünü göstermek amacıyla ikinci paylaşım savaşı sonrasında kurulan Magnum fotoğraf ajansı, Türkiye fotoğraflarıyla İstanbul'daydı. Sergide emek cephesinden işçi kadınlar da yer alıyordu.

BEHİCE ÇAĞLAR

İstanbul Modern Sanatlar Müzesi, dünyanın en önemli fotoğraf ajanslarından, Magnum Photos'un Türkiye ile ilgili fotoğraflarını, ilk kez bir araya getirerek sergiliyor. Dahası 60. yılını kutlayan Magnum koleksiyonundan, ajansın kuruluşundan bugüne uzanan ve dönüm noktaları, alıntılar, simge haline gelmiş fotoğraflar ve yazılardan oluşan bir seçki, fotoğraf galerisinde izlenebiliyor. Serginin eş küratörlüğünü Engin Özendes ve Diane Dufour üstlenmiş. 17 Şubat 2007'de açılan sergi, 20 Mayıs 2007'de sona erecek.

'Türkiye, Robert Capa'nın 1946 yılındaki – Magnum'u kurmadan birkaç ay önce – ziyaretinden, 2004'te Magnum'a katılan genç üye Antoine D'Agata'nın gece gezilerine kadar çok farklı hikâyeler için verimli bir zemin oluşturmaktadır. On altı fotoğrafçı altmış yıllık bir süre boyunca, tarihsel durumdan, ülkedeki deneyimlerinden ve bireysel duyarlıklarından beslenen "Türkiye Hikâyeleri" oluşturmuşlardır.' diyor, Magnum'dan sergi eş küratörü Diane Dufour.

Tütün fabrikasının kadın işçileri

Bu hikâyelere, işçi kadın penceresinden bakıldığında, kuşkusuz Robert Capa'nın "Tekel fabrikasında tütün ayıklayan kadınlar, İstanbul" fotoğrafıdır en çarpıcı olan. Başlarında bereleri, itinayla işlerini yapan üç kadın, yalnız en genci başını işinden kaldırmadan, yandan objektife bakabilmiş güzel gözleriyle. Robert Capa'nın objektifine yakalanan bir çocuk. "İnşaat alanı, Ankara" fotoğrafının ismi. Kasketini arkaya itmiş, oturmuş inşaat iskelesine ekmek yiyor. Yanında iki somun daha var, onları

da eve götürecek belki.

Ara Güler'in "Yağ iskelesi'nde iş bekleyen hamallar, 1954" fotoğrafıyla devam edelim emek seçkisine. Ve sonra, Erich Lessing. 1950-51 yıllarında Bulgaristan'dan trenle Edirne'ye gelen göçmenlerin fotoğraflarını çekmiş. "Erzak taşıyan delikanlı" fotoğrafında, bir çocuk kolunda sepet, elinde defter, sağ eliyle de içinde su şişesi bulunan hasır örgü ibriği taşıyor. Aynı ibrikle, "Çocuğunu yıkayan anne" fotoğrafında bebeğinin belden aşağısını yıkıyor bir kadın. Ve aynı hasır ibrik, tren penceresinden sarkıtılmış olarak, Gilles Peres'in fotoğrafında çıkıyor yeniden karşımıza. Başları kabak iki çocuk, üçü kadın beş kişi bakıyor aynı pencereden. Yıl 1970'ler. Yolculuk bu sefer Almanya'ya doğrudur. Gilles Peres, "Avrupalıların Yeni Köleleri"nin fotoğrafçısıdır. 1973'de Batı Almanya'da

bir milyon, Belçika ve Fransa'da birkaç bin konuk Türk işçisi yaşıyordu. Düşük ücretle çalışan, söz konusu ülkelerin gelişmesini sağlayan, kötü ve geçici koşullarda barınan işçiler. Peres'in fotoğrafının alt yazısı şöyle: "Gar, Münih, Almanya. Üç günlük tren yolculuğunun ardından Türk işçileri Almanya'ya varıyor, bazıları ailelerini de getirmiş."

Gilles Peres'in diğer fotoğraflarından bazılarının alt yazıları ise şöyle:

- Kömür madeninin soyunma odasında çalışmaya hazırlanan Türkler, Charleroi, Belçika.
- BMW otomobil fabrikasında vardiya bitiminde iki arkadaş, Münih, Almanya.
- Sevk bürosunda, bir parça ekmek ve sade kahveden oluşan kahvaltı için sıraya girmiş Türk işçileri, Münih, Almanya
- Pazar sabahı tren istasyonu, Münih,

Almanya. Akrabaları ya da aynı köyden tanıdıklarıyla buluşmak için bildikleri neredeyse tek yer burası.

- Sevk bürosunun boğucu ortamında bekleyen işçiler, Münih, Almanya.

- ZUNDAPP Fabrikası'nda göçmen işçilerin yaşadığı bölümde iki Türk işçisi, iş gününün sonunda, yatma vaktinin gelmesini bekliyor. Aynı odada beş kişi kalıyorlar. Münih, Almanya.

- Türk işçilerinin bir odada on iki kişi kaldığı barakalarda, erkekler işten sonra dinleniyor, Dijon yakınlarındaki bir dokuma fabrikası, Fransa.

- Memlekete göndermek üzere fotoğraf çekirtmeyi bekleyen Türkler, Kreuzberg mahallesi, Berlin, Almanya.

- Türk ailesi: hasta bir anne ve oğlu, Berlin, Almanya.

- Türk çöpçü, cumartesi öğleden sonra, Münih'in merkezi, Almanya

Paola Pellegrin fotoğraflarından;

- İstanbul'un yoksul kenar mahallelerinden birinde Kürt kadınları, 1998.

- Toplanmaları yasadışı ilan edilmeden önce, Cumartesi annelerinin düzenlediği 150. gösteri. Galatasaray, İstanbul, 1998

Nikos Economopoulos fotoğraflarından;

- Kışlık kepenek giymiş çoban, Konya, 1988

- Erzurum yakınlarında Kürt delikanlıları, 1991

- Göçebeler, Kars, 1990

Tatil memleket yolunda

Ve, Leonard Freed. "Tatil için memlekete giden Türk işçileri, tren istasyonu, Köln, Almanya, 1965." ortak altyazısıyla sunulan dört fotoğraf:

Tren penceresinden sarkan iki adam. Tokalaşıyor birisi uğurlayanla. Diğerinde, pencereden iyice eğilerek kucaklaşmaya çalışıyor. Bir diğerinde, gidenler ve yarı kapalı pencerenin camında akseden kalanların görüntüsü birbirine karışıyor. Hem-hal olmuş eller gibi. İstasyon saati üçü gösteriyor, tren kalkmak üzere. Onca el arasında, bir beyaz gömlek manşetindeki siyah kol düğmesi, sanki deklanşör ya da vizörden ba-

kan gözün ta kendisi, Magnum üyesi Sergio Larrain'in fotoğrafla ilgili bir sözünü hatırlatıyor :

"İyi bir görüntüyü bir zarafet durumu yaratır. Zarafet beylik kalıplardan kurtulduğunda dışa vurur kendini, gerçekliği ilk kez keşfeden bir çocuk gibi özgür kaldığında, işte o zaman oyun dikdörtgene düzen vermektedir."

Sözlük (TDK)

Kürratör: Müze, kütüphane, sergi, hayvanat bahçesi vb'ni yöneten ve etkinliklerini düzenleyen yetkili kimse

Deklanşör: Fotoğraf makinesinin resim çekilirken basılan düğmesi

Vizör: Kamera, fotoğraf makinesi ve dürbünde bulunan, görüntüyü tam sınırlarıyla kesmeden veya taşımadan alabilmeyi sağlayan düzenek, bakaç

Objektif: Fotoğraf makinesi, mikroskop, dürbün vb optik aletlerle cisimlerden gelen ışınları alıp ekran üzerine yansıtan mercek veya mercek sistemi.

Kaynakça:

"Magnum Fotoğrafları ile Türkiye" Sergi Katoloğu
Magnum'un 60 yılı Sergisi
Sergi basın bülteni dosyası
Türkçe Sözlük, TDK, Ankara, 2005

Faşizmin zindanlarından fotoğraf sanatına

Magnum fotoğraf ajansı, 1947 yılında 2. dünya paylaşım savaşından doğrudan etkilenmiş dört fotoğrafçı tarafından bir kooperatif olarak kuruldu.

Kuruculardan ilki, savaş nedeniyle ülkesinden ayrılmak zorunda kalan ve çok değil yedi yıl sonra 1954 yılının mayısında Çinhindi'nde mayına basarak genç yaşta hayatını kaybedecek olan, fotoğrafın efsane isimlerinden Robert Capa'ydı.

Diğeri, 1940'da Nazilere esir düşen ve 1943 şubatında kaçmayı başaran Henri Cartier Bresson. HCB olarak adının baş harfleriyle anılan fotoğrafçı. Yarım asırdan fazla bir süre fotoğraf çeken Henri Cartier Bresson, 1996'da "fotoğraf çekmek, kafayı, gözü ve yüreği aynı nişan çizgisine yerleştirmek demektir" diyecektir.

Toplama kamplarında ailesini kaybeden ve Yahudi olduğu için sürekli saklanmak zorunda kalmış olan David Seymour'dur bir diğer kurucu. 1948'de, Polonya'da savaşı yaşayan mutsuz çocuklar üstüne çalışır. Toplama kampında geçirdiği uzun yıllardan sonra, evinin resmini çizen kız çocuğu fotoğrafı, savaşın yarattığı etkilerin simgesi haline gelir. Seymour da, 1956'da Süveyş kanalı krizi haberi yaparken, pusuya düşürülerek öldürülecektir. Kısa zamanda dünyanın en önemli fotoğraf ajanslarından biri haline gelecek olan Magnum'un kurucularından George Rodger de faşizmden kaçarak kurtulabilen foto muhabirlerden. 1949'da Sudan'da Nuba kabilesi insanlarını görüntüleyecektir.

Magnum'un kuruluş amaçlarının başında; dünyayı sarsan olaylara tanıklık etmek, genel toplumsal tutumu kıskırtmakta fotoğrafın gücünü göstermek ve fotoğrafçının üstünde baskı oluşturduğunu düşündükleri birtakım kural, yaptırım ve zorunluluklarla başa çıkabilme arzusu gelmektedir.

Şubelerden 8 Mart Haberleri...

Gebze Şubesi coşkulu ve neşeliydi

Gebze Şubesi, 8 Mart 2007 Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü, şub binasında yapılan bir etkinlikle kutladı. Etkinlik kapsamında bir konuşma yapan Petrol-İş Sendikası Gebze Şubesi Başkanı Süleyman Akyüz "Günümüzden 150 yıl önce kötü çalışma koşullarına karşı başlatılan bu mücadele hâlâ devam ediyor. Çünkü kötü çalışma ve yaşam koşulları hâlâ varlığını sürdürüyor" dedikten sonra, o günlerdeki azim ve kararlılığı bugün göremediğimizin altını çizdi. Akyüz sendikaları ve sivil toplum örgütlerini ve çalışanları emeklerinin karşılığının alınması konusunda mücadeleye davet etti. Etkinlikte günün anlam ve önemini anlatan bildirinin yanı sıra tüm kadın üyelere birer karanfil ve Petrol-İş Sendikası'nın 8 Mart Armağanı inci kolyeler de dağıtıldı.

Aliağa'da kadınlar duygulu anlar yaşadı

Aliağa'da 8 Mart Emekçi Kadınlar Günü, gün boyu süren etkinliklerle kutlandı. Siyasi parti, Sendikalar ve Derneklerden oluşan *Demokrasi Platformu* tarafından organize edilen etkinlikler, 7 Mart'ta evlere tek tek bildiri ve davetiye dağıtılması ile başladı.

8 Mart günü saat 12.30 da Cumhuriyet Meydanı'nda, işyerlerinden servislerle gelen işçi kadınların da katıldığı bir basın açıklaması yapıldı. Aynı gün akşam saat 20.00 de Petrol-İş Sendikası konferans salonunda düzenlenen etkinlikte "Bu Bahar Önce Kadınlar Yürüyecek" adlı belgesel gösterildi. Daha sonra şiir ve müzik dinletisi ile devam eden gece, Aliağa'da kadınlara duygulu anlar yaşattı.

Kırıkkale'de yemekli kutlama

Kırıkkale Şubesi 8 Mart'ı Tüpraş Rafineri Lojmanları'ndaki Site Kulüp'te 28 kadın üyenin katıldığı bir öğle yemeği ile kutladı. Yemekte bir konuşma yapan Kırıkkale Şube Başkanı Recep Sefer 8 Mart'ın tarihçesine ve önemine değindikten sonra kadınların her platformda kendilerini ifade etmeleri için ellerinden geleni yapacaklarını belirtti. Sefer, "8 Mart'ta Antalya'da Serbest Bölge'de Novamed adlı işyerinde grev yapan kadın arkadaşlarımızla dayanışma içindeyiz" diyerek, tüm kadın üyelerin ve grevdeki kadınların 8 Mart'larını kutladı.

Yemek Petrol-İş'in kadın üyelere yönelik manevi değeri büyük olan inci kolyelerin dağıtımı ile son buldu. Kadınlar adına bir konuşma yapan Eğitim Koordinatörü Gül Nur Günel; "Biz çalışanlar olarak çok yoğunuz ama her işin altından kalkacağımıza inanıyoruz. Bizi hatırlayan Petrol-İş Sendikası yönetimine, arkadaşlarım adına teşekkür ederim" dedi

Yarımca Şubesi'nden iki ayrı kutlama

Yarımca Şubesi 8 Mart'ı Tüpraş Körfez Petrokimya Rafinerisi'nde ve Düzce Bayer Plastik işyerinde kadın üyelerle birlikte kutladı. Körfez Petrokimya ve Rafineri Müdürlüğü'nde kadın üyeler öğle yemeği öncesi işyeri temsilciliğinde toplandılar. Burada bir konuşma yapan Yarımca Şubesi Başkanı Yaşar Erbaş, önce günün anlamına ve tarihçesine değindi. Kadınların emek dünyasına ve mücadelesine verdikleri katkıların altını çizen Erbaş, Antalya Serbest Bölgesi'nde Novamed'de kadın üyelerimiz tarafından yürütülen grev mücadelesini örnek gösterdi.

Düzce Bayer işyerimizde saat 16.00 da vardiya giriş çıkışında işyeri yemekhanesinde toplanan kadın üyelere seslenen Şube Mali Sekreteri Nuri DİŞLİ, onların 8 Mart'larını kutladıktan sonra birlik ve beraberlik içinde olunması gerektiğini vurguladı. Her iki kutlamanın ardından Petrol- İş Sendikası'nın kadın üyeler için hazırladığı inci kolyeler dağıtıldı.

10 Mart
2007 günü

Petrol-İş Sendikası

Ankara Şubesi'nde yapılan

"Dünya Kadınlar Günü"ne Novamed grevi damgasını vurdu.

8 Mart etkinliğinde kadın üyelerin hem işyerlerinde yaşadıkları sorunların paylaşılması hem de bu paylaşımların çözümünde sendikalı olmanın bir güç kaynağı anlamı taşıması gerektiği görüşünün yaygınlaştırılması amaç edinildi. Tamamen kadın emeğine dayalı bu etkinlikte açılış sonrası bir panel de yapıldı.

Etkinlik Ankara Şube Başkanı Mustafa Özgen'in konuşması ile başladı. Özgen 8 Mart'ın tarihçesine kısaca değindikten sonra kadınların emek mücadelesindeki önemine vurgu yaptı ve 8 Mart'ta biz erkekler kıyıda çekilelim, diyerek kürsüden indi. Panelimize Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Çalışma Ekonomisi öğretim görevlilerinden ve Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Gülay Toksöz Dergimiz edi-

Ankara'ya Novamed Grevi damgasını vurdu

törü Necla Akgökçe, TPAO İşyeri Temsilcimiz Mine Karakuş ve ben katkı koymaya çalıştık.

Prof. Dr. Gülay Toksöz; küreselleşme sürecinin kadın işgücünün statüsüne etkileri noktasındaki dünyadaki gelişmelere değindi. Bu değişimin ülkemizde kadın işgücüne etkilerini ortaya koyan Toksöz, ülkemizde kadın istihdamının artırılması gerektiğine dikkat çekti. Kadın istihdamını artırıcı politikaların bir zaman diliminde ve bir artış oranı ile belirlenmesini, ayrıca bu hedefe ulaşmak noktasında sosyal ortakların işbirliğinin önemini ve hedeflerin kısa ve uzun soluklu politikalarla desteklenmesi gerektiğini vurguladı.

Necla Akgökçe, bizlerle Novamed'deki grevi, grevci kadınların yaşam hikâyelerini ve Antalya'da yapılan etkinliği paylaştı.

Ben ve Mine Karakuş, sendikalı olmanın, sendikalarda aktif olmanın kadın olma hallerimizle nasıl yaşan-

dığına dair deneyimlerimizi paylaştık. Panelimizin açılışı sonrası Petrol-İş'li kadın üyelerin eylemde, işyerlerinde, sendikal etkinliklerde çekilen ve tarihe bir virgöl koymakta ısrarlarını ifade eden fotoğraf slaytlarını seyrederken, kadın olma hallerimizle meselemize sahip çıkışımıza hem duygulandık hem de heyecanlandık.

Gün, kadınlar günü olunca, bir de bir grevin kadın emekçi yüzünü sonuna kadar hissettiğimiz Novamed grevci emekçi kadınlar olunca, Ankara'da her kadın emekçi bir Novamed grevci kadın emekçi oluvermişti. Nice 8 Martlara...

İlknur Tenekeci

Trakya Şubesi

Trakya Şubesi 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü Lüleburgaz Kadın Platformu ile kutladı. Müzik dinletisi ve basın açıklaması ile başlayan etkinlik şiir, söyleşi ve slayt gösterisi ile devam etti. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar gününde talepler gündeme getirildi.

Adana Şubesi

Adana'da da 8 Mart çerçevesinde, Petrol-İş üyesi kadınlar işyerlerinde şube yöneticileri tarafından ziyaret edildi. Bu vesileyle sendikamızın kadınlara hazırladığı 8 Mart hediyeleri ve çiçekleri dağıtıldı.

YAŞASIN 8 MART

Petrol-İş Kadın Dergisi olarak erkek imzalarına yer vermediğimizi fark etmişsinizdir. Ama Mehmet Bey'e bir istisna yapacağız bu sayı, bizden dergi istedi, bir karışıklık oldu yollayamadık bize küstü haklı olarak. Sonra işler düzeldi ama biz de ona bir jest yapalım, 8 Mart nedeniyle yolladığı yazıyı yayımlayalım dedik. Ama bu istisna kuralımızı bozmayacak.

8 Mart kadınların uluslararası dayanışma ve mücadele günüdür.

1908 yılında, Şubat ayının son Pazar günü, ABD'li sosyalist kadınlar, ekonomik ve politik haklar ve oy isteyen gösterilerle ilk Kadınlar Günü'nü kutladılar. Ertesi yıl düzenlenen kadınlar günü gösterilerine binlerce kadın katıldı. New York'ta 1909 yılında konfeksiyon işçisi kadınların başlattığı genel greve 30 bin kadın işçi katıldı ve daha iyi ücret ve çalışma koşulları için yapılan grev kış boyunca on üç hafta sürdü. Kadınların sendikal ligi, grev fonu ve tutuklanan grevcilerin kefalet ücretlerini ödemek için para sağladı.

1910 yılında kadınlar günü ülke çapında sosyalist ve feministler tarafından ortak kutlandı. Aynı yıl, ABD'li delegeler Kopenhag'da toplanan 2. Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı'na giderken Kadınlar Günü'nün uluslararası bir etkinlik haline gelmesini önerme niyetini taşıyordu. ABD'li kadın işçilerin eylemlerinden esinlenen Klara Zetkin zaten kadınların talepleri için baskı yapmak üzere dünya çapında yılın bir günü üzerinde odaklanmayı teklif eden bir önerge hazırlamıştı. Kadın hakları hareketini onurlandırmayı

amaçlayan kadınlar günü önerisi oy birliğiyle kabul edildi. Böylece 8 Mart, dünya kadınlarının yüzyıldır yürüttüğü özgürlük mücadelesinin kutlandığı ve kadınların güncel taleplerinin ifade edildiği bir gün haline geldi. 1975 yılında da BM tarafından resmen tanındı.

Türkiye'de Kadın ve 8 Mart

Ülkemizde kadınlar, maalesef toplumsal olanaklardan yeteri kadar yararlanamıyorlar.

2000 yılı itibarıyla kadınların %19.4'ü hala okur-yazar değil. Okur-yazarlık oranı bölgelere göre de önemli farklılıklar gösteriyor. Kırsal kadın nüfusunun %30.4'ü okur-yazar değil. Çalışma yaşamına katılım açısından da yine kadınlar geri durumdadır. İş hayatında genellikle en alt konumda görev yapıp düşük ücretler alıyorlar.

Kadın-erkek eşitliğini hayata geçirmenin yolu siyasetten geçiyor. Fakat kadının siyasette adı yok ki yeri olsun. 2002 seçimlerinde sadece 24 kadın milletvekili olarak parlamentoya girebildi. Kabinde ise sadece ve sadece 1 kadın, bakan olarak görev yapmaktadır.

Rakamlar hiç de iç açıcı değil. Aynı durum maalesef sendikalar açısından da geçerlidir. Sendikal örgütlenme içinde kadınlar yeterli biçimde yer almıyorlar ya da almak istemiyorlar.

Ama Kadınların Sendikaya, Sendikaların da Kadınlara İhtiyacı Var!

8 Mart dünya kadınlar günü, tüm kadınlara kutlu olsun!

Mehmet ÖZÇATALOĞLU
Eğitim-Sen Temsilcisi

Çok yorgun görünüyorsun...

Bu lafı çok mu işitiyorsunuz, sorun göz altlarındaki koyu halkalardan ve şişliklerden kaynaklanabilir. Sebebi kalıtım da olabilir, alerji de çözüm için tabii ki bazı şeyler yapılabilir.

Göz altında meydana gelen koyu halkalar ve şişliklerin pek çok nedeni olabilir, alerji veya kalıtım bu nedenlerin başta gelenlerinden.

Açık renkli cilde sahip insanlarda koyu halkaların görülme olasılığı daha fazladır, çünkü onların ciltlerinde daha az pigment vardır, dolayısıyla kan damarlarının mavimsi renkleri daha kolay fark edilir. Çok fazla güneşte kalmak ve cildin yaşlanması göz altlarındaki pigment sayısının azalmasına neden olur. Gözaltı şişlikleri ise göz çevresindeki sıvının artması neticesinde oluşur. Her iki durumda da alacağınız bazı önlemlerle görünümünüzü değiştirebilirsiniz.

Koyu halkaları azaltmak

Altında yatan alerjik semptomların tedavi edilmesi
K vitamini içeren göz kremleri kullanmak
Bölgenin nemli olmasına dikkat etmek

Şiş gözlerden kurtulmak

Yatarken başınızın altına iki tane yastık koyarak, uyunken sıvı birikmesi en aza indirilebilirsiniz.
Soğuk kompres (kaşığın arkası işe yarayabilir) veya şiş olan bölgeye soğuk göz maskesi uygulamak.
Gözlerinizin üstüne salatalık dilimleri yerleştirmek.
Şişmiş bölgeye kafein içeren göz kremleri sürerek veya poşet çay koyarak, şişliğin azalmasını sağlayabilirsiniz.

Cilt yaşlanmasına neler neden olur?

1. Güneş ışığına maruz kalma oranı, burada ani, aşırı kızaracak ve soyulacak düzeyde yanma sıklığı, solar-yuma girme ve deri fototipi önemlidir. Deri fototipi beyaz tenliden, siyah tenliye kadar olan 6 sınıflandırma içinde değerlendirilmektedir
2. Çöl gibi sert ve kuru iklim koşullarında yaşamak,
3. Aktif veya pasif sigara içiciliği,
4. Çevre ve hava kirliliği (Egzoz gazları, flor v.s.),
5. Stres,
6. Kalıtım,
7. Beslenme yetersizliği veya denge-sizliği,
8. Pasif bir hayat yaşamak yani egzersiz yapmamak, sürekli kilo alıp vermek.
9. Aşırı mimiklerle konuşmak, gülmek. Özellikle çatık kaş çizgisi ve göz çevresi kırışıklıklarını artırabilir.

Demek ki yukarıda sayılan tüm nedenleri bertaraf etmekle, cilt yaşlanmasını engelleyebiliriz.

Bu nedenle güneşten korunmak, temiz ve doğal bir ortamda yaşamak, stresi azaltacak ortamları paylaşmak, yaşlanmayı hızlandıran serbest radikallere karşı antioksidan kullanımı, vitaminleri (A,B,C ve E vitaminleri) ve mineralleri içeren yeterli ve dengeli beslenme, vücudun, dolayısıyla derinin oksijenden sonra, en önemli gereksinimi olan suyun yeterli kadar alınması kırışıklıkların önüne geçmek için alınabilecek önlemler arasında sayılabilir.

Sıcak havalara “serin” tarifler...

Havalar ısınıyor, kış sebzelerini tüketmekten bıkanlar bahar sevincini yaşamaya başlayabilir. Sebze pazarlarında unuttuğumuz renkler adeta ressamların tuvallerinden çıkmışçasına süslüyor ortalığı... İşte sıcak günler için serinletici tarifler...

YOĞURTLU SOĞUK ÇORBA

Malzemeler:

- 1 çay bardağı erişte*
- 1 çay bardağı haşlanmış nohut
- 1 çay bardağı yeşil mercimek
- 1 adet kuru soğan
- 2 yemek kaşığı kıyma
- 3 su bardağı yoğurt
- Tuz, nane, kekik
- (Erişte yerine arpa şehriye de kullanabilirsiniz)

HAZIRLANIŞI:

Bir tencereye koyduğunuz mercimek, ince doğranmış soğan, kıyma ve tuzu hep beraber bol suyla pişmeye bırakın. Mercimeğin pişmesine yakın erişteyi ve haşlanmış nohudu ekleyerek 10 dakika pişirin, daha sonra soğutun. Servis yapmadan önce yoğurdu iyice çırparak soğuttuğunuz çorbayla karıştırın. Çorbanın kıvamını su ekleyerek kendiniz ayarlayabilirsiniz. Çorbanın üzerine nane ve kekik serpiştirerek servis yapabilirsiniz.

BAHAR SALATASI

Malzemeler:

- 1/2 kg taze bezelye
- 2 avuç bezelye tanesi
- 6-7 adet patates
- 2 avuç taze nane yaprağı
- 4 adet yeşil soğan
- 2 adet yumurta
- Sızma zeytinyağı
- Yarım limon
- Taneli hardal, tuz

Yapılışı:

Patatesleri haşlayın, kapağını kapatın ve dinlenmeye bırakın. Taze bezelyelerin uçlarındaki kılçıkları kesin. Hem taze, hem taneli bezelyeleri tuzlu kaynar suda 5-6 dakika haşlayın, süzdürün ve rengini kaybetmemesi için soğuk suyun altından geçirin. Patatesleri soyun, dilimleyin, salata kasesine koyun. Üzerine bezelyeleri,

taze nane yapraklarını, ince ince doğradığınız yeşil soğanları ekleyin.

Başka bir kasede hardalı, zeytinyağını, limonu, tuzu iyice çırpın ve salatanın üzerine döküp iyice yedirin. Yumurtaları haşlayıp soyun ve dilimliyerek salatanın üzerinde servis yapın.

Çay saati

ÇİLEKLİ PARFE

Bu aylarda çilek bolluğundan istifade ederek sizlere değişik bir tatlı tarifi veriyoruz. Önceki sayılarımızda çilekli pasta ve reçel tarifi vermiştik, bu sefer sıcaklara uygun serinletici bir tarif olsun dedik...

Malzemeler:

- 1 yumurta akı
- 1 paket krem şanti
- 1 su bardağı süt
- 1/2 paket çilekli jöle
- 1/2 su bardağı sıcak su
- 1/2 su bardağı ince doğranmış çilek

Hazırlanışı:

Büyük bir kasede sütle krem şantiyi mikserde katı kıvama gelinceye kadar iyice çırpın. Daha sonra buzdolabına koyun. Başka bir kapta yumurta akını köpük kıvamına gelinceye kadar mikserle çırpın. Köpük köpük olan yumurta akını şantinin üzerine dökün, buzdolabında bekletin. Sıcak suyla jöleyi eritin, dolaptan çıkarttığınız şantili karışıma ekleyin. Çilekleri de katarak mikserle iyice karıştırın. Cam bir kaba karışımı dökerek buzuğa koyun. Sert kıvama gelince buzluktan çıkararak kalıbı ters çevirin, dilimleyin, üzerine çilek koyarak servis yapın... Afiyet olsun.

BUZ GİBİ LİMONATA...

Bu sıcak aylarda, buz gibi bir limonata ile susuzluğunuzu giderebilirsiniz. Asitli, gazlı içeceklere para verdiğinizde hem gerçek anlamda serinletici, hem sağlıklı içeceğinizi kendiniz hazırlayabilirsiniz.

Malzemeler:

3 orta büyüklükte limon
1/2 su bardağı toz şeker
bir avuç taze nane
1 lt soğuk su

Yapılışı: İyice yıkadığınız limonların kabuklarını rendeleyip derin bir kasede veya havanda toz şeker ve nane yaprakları ile iyice dövün. Naneler karışıma yeşil rengini verip karışım çamur kıvamına gelince üzerine biraz kaynar su dökerek şekerin iyice erimesini sağlayın. Daha sonra üç limonun suyunu da bu karışıma ekleyerek son olarak 1 litre soğuk suyla iyice karıştırın. Tel süzgeçten geçirerek sürahiye doldurun. Buz, nane yaprağı ve limon dilimi ile servis yapabilirsiniz.

Cemile Teyze'nin MUTFAĞINDAN

Betonlaşmaya rağmen şehrin sokaklarını terk etmeyen birkaç inatçı kuşun sesleri ile uyanıyorum her gün. Bahar yorgunluğundan muzdarip bedenim, ruhumun pırpırlarına ayak uydurmak için zorlanıyor. Çocukluğumda nisan sonu mayıs başlarında leylak, akasya kokularından geçilmezdi buralarda. Küçük konforsuz evlerimizin bahçeleri baharda cennet bahçelerini andırırdı.

Evlerin arasındaki boş sahada, çimenlere basarak yakan top oynardık. Birbirlerini seven, birbirlerine güvenen mutlu çocuklardık. Sonra evler müteahhitlere verildi, sonra ayaklarımız çimlerden kesildi, sonra konforlu dairelerimize kavuştuk, sonra apartmanlara yabancılar doluştu, evimiz sokak oldu. Kendimizi kapattık ama adımımızı kapıdan dışarı attığımızda ötekilerle iç içe giriyorduk hemen.

Artık dışarıya eve taşınmıştı, ya da içerisi diye bir yer kalmamıştı. Dışarıya her türlü hoyratlığı ve ben merkezçiliği ile sınırlarımızdan içeri girdi.

Kırıldık, yıkıldık, küskünleştik. Ama hayat devam ediyordu bir taraftan da. Kıyından ufak atışlarla sürdürdük bağımızı, devam eden hayatla. İşte bazen

böyle bir kuş sesi bize her şeyin daha insani ve içten olduğu eski günlere götürüyor böylece akan hayat için bir atımlık barut oluşturuyor.

Bakmayın ama o kadar da umutsuz değilim yine. Mayıs ayı emek için önemli bir ay.

1 Mayıs, işçinin, emekçinin bayramı. Birlik, dayanışma ve mücadeleye en fazla ihtiyacımız olduğu şu günler de 1 Mayıs'ın önemi kat be kat artıyor. Bu kez ama herkesin kafası karıştı, damat Taksim'de, kızımın çalıştığı sendika da Kadıköy'deydi. Ben ayaklarımın müsaade ettiği yere kadar gidiyorum, dolayısıyla Kadıköy'deydim. Geçen sene de Kadıköy'deydim. Hatta resim de çektirdim, arkada kızıl bayraklar varmış, dikkat etmedim. Vefasız torunum "Babanne politbüro üyesi gibi çıkmışsın" dedi bana. Bu yaştan sonra, dediğine bak şunun.

Bu sene iki ayrı yerde olması tabii ki iyi bir şey değildi. Bence emekçiler ne olursa olsun birlikte kutlamalı 1 Mayıs'ı. Tek bir günde bile bir araya gelememek çok acı.

Yorgunum dedim ya bu tür düşüncelere dalmak da yoruyor insanı baha-rın yanı sıra.

Eski günler, 1 Mayıs ve bahar yorgunluğu

Bahar yorgunluğunun nedenini bilim insanları havada artan elektrik yüküne bağlıyorlarmış. Yaşam insanı olarak onlara katılıyorum. Beslenmeye ve uyku rejimine dikkat ederseniz, yorgunluğunuz daha rahat atlatabilirsiniz. Baharda vücudunuz daha çok vitamin ve minerale ihtiyacı oluyor. Özellikle de B ve C vitaminleri ile potasyuma. B ve C vitaminleri sebze ve meyvelerde, potasyum da domates, patates ve kayısıda bol miktarda bulunuyor. Günde 3 litre su için. Yemek yemeden ve yatmadan önce azar azar içerek vücudunuza ihtiyacı olan suyu sağlayın.

Rahat bir uyku için yatağa girmeden önce günlük bütün stres nedenlerinizi aklınızdan uzaklaştırın. Hoşunuza giden konuları düşünün veya hoşlandığınız bir film seyredin.

Ve kötü düşünceleri de beyninizden atın, tabii ki bunu başarabiliyorsanız....

YENİDEN

1 MAYIS

YILMADAN

COŞKUyla

petrol-ış

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası

www.petrol-ış.org.tr